

vergadering **C6 – WEL2**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 4 oktober 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de samenwerking met de andere overheden met betrekking tot het armoedebestrijdingsbeleid - 2425 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de coördinatie van de opvang van daklozen - 2646 (2010-2011)	7
Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de bevoorrading van de voedselbanken - 2715 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de vermindering van het Europees budget voor voedselbedeling - 2860 (2010-2011)	10
Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het van elkaar scheiden van koppels in woonzorgcentra - 2679 (2010-2011)	14
Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de visie en de subsidieregeling van het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) met betrekking tot woonzorgcentra - 2681 (2010-2011)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Patricia De Waele tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aantal mishandelde kinderen in Vlaanderen en de acties van de minister daartegen - 2911 (2010-2011)	18
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kunstwerkenorm - 28 (2011-2012)	24
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vleescampagne van VLAM en de noodzaak aan publiekscampagnes voor een meer plantaardig en vezelrijk dieet - 59 (2011-2012)	28
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan meer seksuele voorlichting en een verhoogde aandacht aan preventie - 63 (2011-2012)	31

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de samenwerking met de andere overheden met betrekking tot het armoedebestrijdingsbeleid - 2425 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, minister, collega's, een effectief armoedebestrijdingsbeleid kan uiteraard niet zonder overleg en afspraken met andere beleidsniveaus. De diverse beleidsniveaus hebben allemaal hefboomen in handen. 'Armoedebestrijding is een zaak van iedereen' was de slogan waarin we in het Jaar van de Armoede van wal zijn gestoken om de strijd tegen armoede aan te gaan. Het is dan ook zeer terecht dat in het Vlaams regeerakkoord is opgenomen dat het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid wordt uitgewerkt in nauwe samenwerking met de andere beleidsniveaus.

Minister, naast het feit dat armoede op de verschillende beleidsniveaus tegelijkertijd moet worden aangepakt, haalt u in uw beleidsnota aan dat die maatregelen elkaar niet mogen tegenwerken en ook geen nieuwe problemen mogen veroorzaken. Daarom moet, zoals u terecht aanhaalt, een doelmatig Vlaams armoedebestrijdingbeleid rekening houden met de andere beleidsniveaus.

De voorbije jaren hebben we over deze samenwerking al herhaaldelijk gediscussieerd. In uw beleidsbrief 2011 besteedt u ook uitgebreid aandacht aan het versterken van de samenwerking. Zo wilt u binnen de Interministeriële Conferentie hechter samenwerken rond thema's die beide beleidsniveaus aanbelangen. Daarnaast is er sprake van de oprichting van een permanent overleg met de Federale Regering. Ik vernam van de federale staatssecretaris dat onlangs beslist werd tot het opstarten van dit overleg, in de vorm van een permanente werkgroep. Intussen is dat al een paar maanden geleden, maar deze vraag dateert nog van net voor het reces.

Nu de Vlaamse Regering overgaat tot een versnelde uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, lijkt het me nuttig om toelichting te krijgen bij de stand van zaken van deze nieuwe initiatieven. Zodoende kunnen we onder meer een beter beeld krijgen van de manier waarop deze samenwerkingsinstrumenten een meerwaarde kunnen bieden voor de uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en de afstemming van de initiatieven met andere beleidsniveaus.

Minister, op welke manier ziet u erop toe dat maatregelen in het kader van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid en maatregelen genomen op andere beleidsniveaus elkaar niet tegenwerken en geen nieuwe problemen veroorzaken? Welke methoden worden hiervoor gebruikt? Van welke kanalen maakt u gebruik? Kunt u een stand van zaken geven van de werkzaamheden van de Interministeriële Conferentie over sociale inclusie en de thematische werkgroepen? Welke thema's werden het voorbije jaar besproken en tot welke resultaten en beleidsbeslissingen heeft dit geleid? Kunt u toelichting geven bij de werking van het nieuw opgestarte permanente overleg met de Federale Regering, zowel wat samenstelling, werkmethode als doelstellingen betreft?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, ik zou me zeer graag aansluiten bij de terechte vragen van mevrouw Franssen.

Voorzitter, ik ga geen kritiek geven op het feit dat deze vraag is goedgekeurd, maar ik denk dat dit thema zelfs de moeite waard was om in deze commissie breder open te trekken en om er eens uitgebreid over van gedachten te wisselen. Er staat u niets in de weg om dit eens te organiseren.

Minister, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat deze Vlaamse Regering samen met de andere beleidsniveaus meer dan een tandje bij zal moeten steken. We worden nu bijna dagelijks geconfronteerd met werkelijke rampberichten over de toestand in Vlaanderen. Ik vind het dan ook een positieve beslissing dat deze Vlaamse Regering heeft besloten om het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding sneller te gaan uitvoeren, maar niet alleen een snellere uitvoering is van cruciaal belang om iets te doen. U bent natuurlijk niet verantwoordelijk voor de toenemende crisis. Als u het nieuws van 13 uur hebt gehoord, kunnen we alleen maar ons hart vasthouden. U bent niet alleen verantwoordelijk, maar ik denk dat u deze taak iets ernstiger gaat moeten opnemen. Het is niet alleen belangrijk om te komen tot een versnelde uitvoering, maar alle departementen en alle ministers moeten ook meer middelen ter beschikking stellen om armoede te bestrijden.

Ik ben benieuwd naar het antwoord. Voorzitter, ik zou toch willen vragen naar de mogelijkheid om over dit onderwerp eens uitvoerig van gedachten te kunnen wisselen.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, mevrouw Franssen wijst terecht op samenwerking, maar ik ben ook benieuwd naar de Europese samenwerking. Er zijn veel problemen die we op lokaal niveau moeten oplossen, maar Europese bewegingen en migratiegolven hebben ook zeker een invloed. Het is een ingewikkelde problematiek. Straks zullen we het ook nog hebben over de voedselproblematiek.

Minister, kunt u de initiatieven die u eventueel kunt nemen op Europees niveau, toelichten?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, we hebben de voorbije periode geprobeerd werk te maken van de coördinerende opdracht rond het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid en vooral rond de samenwerking met de lokale en provinciale besturen.

Ik wil er eerst op wijzen dat we aan het witboek Interne Staatshervorming een luik hebben toegevoegd waarin we ervoor pleiten het principe van een lokaal armoedebeleid te versterken. Het is een taak waarop we de gemeentebesturen expliciet hebben gewezen. Dat zal ook structureel worden verankerd in het witboek. Het is een basis om de gemeentebesturen verder hun rol te laten spelen, naast al het andere wat ze al doen.

De samenwerking met de lokale en provinciale besturen heeft tot doel de verschillende werkingen beter op elkaar af te stemmen en om de diverse partners die in zo'n gebied soms los van elkaar werken, met elkaar in contact te brengen waardoor ze op hun beurt ook beter worden ondersteund en gemotiveerd. Aangezien de middelen voor het armoedebestrijdingsbeleid op alle niveaus altijd te weinig zijn, rekening houdend met de uitdaging waarvoor we staan en waarnaar mevrouw Dillen ook verwijst, is het zeker belangrijk om die te bundelen en zo gemeenschappelijke doelstellingen te kunnen behalen.

Op basis van lokale kansarmoede-indicatoren die ook worden aangeleverd vanuit Vlaanderen, kunnen lokale beleidslijnen gericht acties en een gericht beleid opzetten voor hun eigen gemeente of deelgebied.

Als vervolg op de rondetafelconferentie Kinderarmoede en ook op basis van het actieprogramma Kinderarmoede, hebben we een tweede samenwerking op poten gezet, namelijk een samenwerking met de provinciebesturen. In elke provincie wordt een provinciale overlegronde georganiseerd met alle lokale actoren rond kinderarmoede. Die provinciale overleg rondes zijn bijna allemaal afgelopen. Het was de bedoeling om goede praktijken inzake de bestrijding van kinderarmoede uit te wisselen. Die zijn goed aan bod gekomen en aangevuld met praktijken die ook al schriftelijk werden aangeleverd. Ze zullen in het voorjaar 2012 gebundeld worden zodat we de goede praktijken van alle provincies in een handboek kunnen onderbrengen dat kan dienen als inspiratie voor alle lokale besturen die willen inzetten op kinderarmoede.

Tijdens die provinciale rondes werd ook onze projectoproep nog eens in de belangstelling geplaatst. U weet dat er een projectoproep is: ‘Kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau.’ Met deze oproep willen we een impuls geven aan initiatieven die van onderuit komen en die zich vooral richten op het kinderarmoedebestrijdingsbeleid voor kinderen jonger dan drie jaar. De projecten kunnen nog worden ingediend tot eind oktober. We hebben ook van de provinciale rondes gebruikgemaakt om deze oproep bij de actoren onder de aandacht te brengen.

Op provinciaal niveau is er ook een samenwerking tussen de verschillende coördinatoren armoedebestrijding. Zij vinden elkaar regelmatig in een werkgroep op het niveau van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP). Tijdens deze overlegmomenten worden zij actief gebriefd over alle stappen die Vlaanderen neemt en waarbij we kunnen samenwerken.

Daarnaast is het ook belangrijk dat een Vlaams armoedebeleid ook deel wordt van de algemene visies die de Vlaamse Regering voor de komende tien jaar heeft uitgetekend. Via het verticale en het horizontale permanente armoedeoverleg verzekeren we de participatie van armen en een goede coördinatie van alle acties op de verschillende niveaus met de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen enerzijds en met de gemeenten en provinciale actoren anderzijds.

De laatste vergadering van de interministeriële conferentie vond plaats op 21 maart 2011. Volgende thema’s werden besproken: de stand van zaken van de werkgroep Armoedebeleid, de schuldbemiddeling en de overmatige schuldenlast, het solidair wonen, dakloosheid, de digitale kloof en de Roma en de Midden- en Oost-Europese migranten. Er werden tevens ook een aantal documenten uitgewisseld, meer bepaald over gezinshereniging en woonkwaliteit, over de rondetafels Interculturaliteit en ook het tweejaarlijks verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede over bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. De samenkomst van die laatste interministeriële conferentie heeft onder meer als resultaat gehad dat er een permanente werkgroep Armoedebeleid is opgericht. Mevrouw Franssen heeft er in haar vraag ook naar verwezen. Deze werkgroep is intussen inderdaad geactiveerd. Daarnaast werden er ook werkgroepen over dakloosheid, digitale kloof, schuldenproblematiek en de Roma opgericht. Ze zijn intussen allemaal opgestart. Het blijft altijd wel een beetje rijden en omzien omdat het uitblijven van een Federale Regering een beetje een afremmend effect heeft. We hebben samen beslist om zeker niet naar een stilstand te gaan en ieder geval het overleg en de werkgroepen op te starten.

De permanente armoedewerkgroep werd dus op onze vraag opgericht. Ze bepaalt haar eigen agenda en rapporteert aan de interministeriële conferentie over de voortgang van haar werkzaamheden. Op 26 mei vond de eerste vergadering plaats. Tijdens dit overleg werd er ook een tijdslijn en een agenda voor de komende periode afgesproken.

Kinderarmoede en het opvolgen van de Europese armoededoelstellingen worden belangrijke thema’s. Ook de nood van het optrekken van de leeflonen werd tijdens dit eerste overleg aangekaart. Dat ligt in de lijn van de aandachtspunten die de regering en dit parlement regelmatig aankaarten bij het federale niveau.

Op 8 september vond er een tweede vergadering plaats. Op de agenda stond onder meer de oprichting van het Belgisch Platform tegen Armoede EU 2020, de samenstelling van de delegatie voor het Europees Platform tegen Armoede dat voor de eerste keer bij elkaar komt op 17 en 18 oktober in Polen, en een aantal andere doelstellingen/subtargets van het sociale luik van het Nationaal Hervormingsplan. Aan Vlaamse kant is er sterk op aangedrongen om een subtarget kinderarmoede mee te nemen in de rapportering aan Europa.

Wij hebben het gevoel dat de permanente werkgroep Armoedebestrijding een goed en flexibel instrument lijkt te zijn om het beleid op de verschillende niveaus op elkaar af te stemmen. Het is de bedoeling om vooral pragmatisch te werk te gaan en om de mensen die

echt weten waarover het gaat, samen aan tafel te zetten om informatie uit te wisselen en hun acties op elkaar af te stemmen.

We kunnen nu door die werkgroepen met een duidelijk overlegd en eengemaakt standpunt naar Europa gaan. Dat was in het verleden ook anders. We hebben altijd moeten zoeken hoe we een standpunt konden innemen dat gedragen werd door de verschillende overheden. Er was nooit een geijkte werkwijze. Dat kan nu wel via het permanente armoedeoverleg, en wij zijn positief over de opstart daarvan.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, ik dank u voor het verhelderende antwoord. Het is goed dat de werkgroep is opgestart. Ik hoop dat men die werkgroep zeer regelmatig zal bijeenroepen.

Ik heb een bijkomende vraag over de interministeriële conferentie. Zijn er al nieuwe data vastgelegd? De thema's die daar besproken worden, zoals de schuldenproblematiek, dakloosheid, digitale kloof enzovoort, zijn toch wel belangrijk om van nabij te blijven opvolgen.

Er is een samenwerkingsakkoord met de provincies. Verandert er veel in het kader van het witboek Interne Staatshervorming?

Minister Ingrid Lieten: Er is een datum vastgelegd, maar we kennen die niet uit het hoofd. We zullen die datum met het verslag meegeven.

We wilden met de samenwerking met de gemeentebesturen en de provinciebesturen vooral benadrukken – en we hebben daarvoor het witboek Interne Staatshervorming aangegrepen – dat het ook op gemeentelijk niveau belangrijk is dat men een horizontaal platform heeft. Dat kan de gemeentebesturen de mogelijkheid geven om op een geïntegreerde manier om te gaan met de initiatieven die ze rechtstreeks of onrechtstreeks ondersteunen rond huisvesting, kinderopvang, kleuterparticipatie enzovoort. Die coördinerende rol van de gemeenten hebben we willen benadrukken. Uiteraard hebben ook de provincies een coördinerende rol op hun niveau. De ene provincie heeft dit al wat beter uitgewerkt dan de andere. In de provinciale overleggrondes zien we dat de provincies het thema wel allemaal oppikken en ook voor een deel dienen als platform waarbij ze de lokale praktijken en wat er in de gemeenten gebeurt, ook optillen om te proberen een multiplicatoreffect te krijgen. De ene gemeente ontwikkelt iets en de provincie kan dat wel uitdragen. In Brugge bijvoorbeeld heeft men een heel mooie kansarmoedeatlas gemaakt die vooral dient als input voor de gemeenten om op basis van hun eigen indicatoren aan de slag te gaan om hun eigen klemtonen te leggen. Dat is zeker belangrijk voor ons.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, sorry dat ik wat laat ben, maar het was druk in De Daktuin. Zodra de vettaks er is, zal dat misschien verminderen.

Ik wou mij ook aansluiten bij de vragen van mevrouw Franssen. Overleg en afspraken maken met andere beleidsniveaus is belangrijk bij de aanpak van armoede. Minister, u bent als Vlaams minister bevoegd voor armoede en u hebt een coördinerende taak. Ik ga er dus van uit dat u aan de kar trekt en moet trekken bij het bestrijden van armoede. Ik heb dan ook met enige verbazing in uw interview van het voorbije weekend gelezen dat u mevrouw Vogels en mezelf verwijt dat wij ons te veel zouden focussen op de armsten. Ik dacht toch dat u deze taak als bevoegd minister ter harte zou nemen. Ik neem die uithaal zeker niet op als een verwijt, integendeel.

Ik blijf ook bij mijn kritiek op de kindpremie. Ik heb het ook al in de plenaire vergadering gezegd: er zijn vandaag te veel noden. U zegt in het interview ook dat die 200 euro een serieuze slok op de borrel scheelt voor mensen die het moeilijk hebben. Ik heb daar mijn twijfels over. Die 200 euro is voor mensen die het zo moeilijk hebben, mooi meegenomen op

het moment zelf, maar de problematiek ten gronde zal daardoor niet wijzigen. Ik zou liever zien dat de Vlaamse Regering de middelen die ze ter beschikking heeft, heel efficiënt inzet.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght, de discussie over de kindpremie zullen we ongetwijfeld nog vaak voeren. Mag ik vragen om bij de vraagstelling te blijven en eventueel bijkomende vragen te stellen? U hebt twee minuten om u aan te sluiten en u hebt er al drie genomen.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, bent u de mening toegedaan dat die 35 miljoen euro op kruissnelheid niet veel efficiënter had kunnen worden aangewend voor de bestrijding van de armoede?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: De vraag om uitleg gaat over de samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus. U begint een debat dat helemaal niet is geagendeerd. Uit het antwoord van de minister blijkt dat er intensief en goed wordt samengewerkt. Ik denk dat dit vrij nieuw is. Ik had moeite om te kunnen noteren welke initiatieven er zijn genomen. Het is ook belangrijk dat men met een eenparig goedgekeurd advies naar Europa kan trekken. Ik ben dus erg tevreden met het antwoord.

De voorzitter: U krijgt het verslag van deze vergadering, mevrouw De Vits. Het thema waarover mevrouw Van der Borght het heeft, zullen wij reserveren voor een ander moment, wanneer wij daarover een uitgebreid debat kunnen voeren.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de coördinatie van de opvang van daklozen - 2646 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, collega's, u beantwoordde een schriftelijke vraag van mij over de permanente opvangfaciliteiten voor daklozen. Ik wees toen op de verzuchtingen van het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding. Zij ergerden zich aan het tekort aan opvangplaatsen die het hele jaar door beschikbaar zijn, en aan het ad-hockarakter van de door de gemeenten georganiseerde opvang. De steden voorzien in tijdelijke noodopvangplaatsen tijdens de wintermaanden, maar die verdwijnen altijd op het einde van de winter.

Permanente opvang is er bijna nergens. De stad Oostende meldde onlangs nog dat geen enkele stad bereid is daarin te voorzien. Een reden daarvoor is het aanzuigeffect, maar ook het feit dat een stad eigen initiatieven vrijwel volledig uit eigen zak moet betalen. In een van mijn schriftelijke vragen stelde ik dan ook dat er nood is een coördinerend beleid: aan een beleid dat financiële ondersteuning kan geven aan gemeenten die zelf initiatieven nemen maar tegelijkertijd erover kan waken dat er voldoende spreiding over heel de regio is, zodat er geen aanzuigeffecten ontstaan.

In uw antwoord verwees u toen expliciet naar de provincies. Ik citeer even: "Ik ben ervan overtuigd dat de provincies goed geplaatst zijn om een ondersteunende rol op te nemen ten behoeve van de lokale besturen." Uit uw antwoord van vandaag heb ik mogen afleiden dat u opnieuw naar de provincies verwees. Als ondersteuning van die taaktoewijzing verwees u naar het schrijven inzake de implementatie van het winterplan voor daklozen dat u en collega-minister Bourgeois hebben gericht aan de provinciegouverneurs.

De vraag is natuurlijk of we bij de uitvoering van het Winterplan ten aanzien van de gouverneurs niet onlogisch te werk gaan. De provinciale betrokkenheid moet in de toekomst immers bestendig worden. U stelt dat ook. In de eerste plaats is het immers het voornemen van de Vlaamse Regering om steeds met maximaal twee beleidsniveaus een bepaald proces uit te voeren. De gemeenten zijn er uiteraard één van. Het tweede niveau lijkt mij logischerwijs Vlaanderen te zijn: via het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de door hem ondersteunde CAW's.

In de tweede plaats is de toekenning van een provinciale rol een beleidsvoorafname, die lang niet zeker is. In de toekomst zal de provinciale taakstelling immers verder worden ingevuld. Wij gaan ervan uit dat de provincies geen niet-grondgebonden taken meer opnemen, tenzij die in een decreet of bestuursakkoord aan hen worden toegekend. In de derde en laatste plaats zijn de provincies geografisch gewoon te klein om effectief het aanzuigeffect te bestrijden. Daklozen zijn relatief mobiel en trekken geregeld provinciegrenzen over als blijkt dat daar betere opvangfaciliteiten zijn. Alle ervaringsdeskundigen zijn het daarover eens.

Minister, hoe vat u de toekomstige rol van de provincies in het daklozenbeleid op? Past een provinciaal daklozenbeleid in het beleidsvoornemen van de Vlaamse Regering om slechts twee niveaus per bevoegdheid toe te staan? Zo ja, welk niveau dient zich dan niet met deze problematiek bezig te houden? Past een provinciaal daklozenbeleid in het voornemen van de regering om de provincies alleen grondgebonden taken te laten uitvoeren? Zo ja, wilt u daartoe dan een decreet of specifiek bestuursakkoord creëren? Is de provinciale schaalgrootte geschikt om aanzuigeffecten te verhinderen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, mijnheer Hendrickx, ik ben zeer tevreden met uw kritische houding over de rol van de provincies in dit dossier. U zegt terecht dat er slechts twee niveaus bevoegd horen te zijn: Vlaanderen, dat een belangrijke coördinerende opdracht heeft, en het lokale niveau, dat veel dichterbij de mensen staat en de problemen op het terrein ook veel beter kan inschatten dan de logge provinciale structuren. U kent onze kritische houding tegenover de provincies: wij zijn voorstander van de afschaffing ervan.

Naast dat principiële standpunt is het zo dat wij echt niet denken dat de provincies goed geplaatst zijn om in dit dossier een ondersteunende rol te vervullen. U stelde dat in een antwoord op een vraag van de heer Hendrickx. Wij pleiten ervoor om dat aan het lokale niveau toe te vertrouwen. Daarbij is het belangrijk dat niet alles in de steden gebeurt, want dan krijgen wij een aanzuigeffect. De steden hebben al veel problemen. Als zij bovendien ook nog volledig verantwoordelijk worden voor de daklozen, dan wordt dat voor veel steden onhoudbaar.

Voorzitter, in de vorige legislatuur hebben wij hier op basis van een studie over het probleem van thuisloosheid over dit thema al uitvoerig van gedachten gewisseld. Misschien moeten wij dat debat eens overdoen en nagaan hoe een en ander kan worden geactualiseerd.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, wat de structuur betreft, heb ik het niet over het Vlaamse, provinciale of gemeentelijke niveau. Wel is het zo dat ik voorzie in een ondersteunende rol voor de provincies, vooral bij de winteropvang van daklozen. Ik vind het noodzakelijk dat de provincies de afstemming van de talrijke zinvolle initiatieven voor hun rekening nemen. De winterperiode staat weer voor de deur en in afwachting van de verdere uitvoering van de interne staatshervorming lijkt het mij opportuun om de afstemming die wij vorig jaar opstartten, voort te zetten. Dat doet trouwens geen afbreuk aan de besprekingen over de interne staatshervorming, waarbij misschien andere accenten zullen worden gelegd. Het is onze taak om voor de continuïteit van de dienstverlening te zorgen.

Naast de lokale besturen zijn er immers tal van andere organisaties die in de gemeenten een steentje bijdragen, zoals vrijwilligersorganisaties en andere. De provincie behoudt hierover best het overzicht en kan alle initiatieven overzichtelijk bundelen en voor hun grondgebied instaan voor de procesbewaking van het operationele noodplan. Vorige winter heb ik samen met mijn collega's – de ministers Bourgeois, Vandeuren en Van den Bossche – aan de provinciebesturen gevraagd om overleg te organiseren met de OCMW-voorzitters en de burgemeesters, met het oog op het realiseren van winteropvang voor daklozen die zich in de winterperiode in zeer kwetsbare leefomstandigheden bevinden. Ook deze winter zijn de provinciebesturen bereid die rol van coördinatie en overleg op zich te nemen. De gedeputeerden verantwoordelijk voor welzijn zullen die taak op zich nemen.

In het kader van de interne staatshervorming heb ik de gedeputeerden gevraagd om de huidige inzet en de huidige rol met betrekking tot het armoedebestrijdingsbeleid van de verschillende provincies in kaart te brengen. Het spreekt voor zich dat de dak- en thuislozenproblematiek daar haar plaats vindt. Op basis van de gegevens van de provincies wil ik, in overeenstemming met het witboek Interne Staatshervorming, samen met de bevoegde collega's uitklaren welke rol de provincies kunnen vervullen. De coördinatieopdracht zal deze winter worden verzekerd, maar het grondige debat – dat wordt aangegaan – komt later, en wordt nu voorbereid. Het is met andere woorden nog te vroeg om hierover al uitspraken te doen.

Er is nog geen expliciete keuze gemaakt om het daklozenbeleid al dan niet een provinciaal karakter te geven. Hierover wil ik met mijn collega, de minister van Welzijn en de minister van Wonen een gedragen visie uitwerken met respect voor de beleidskeuzes die zullen worden gemaakt in het kader van de interne staatshervorming. Het is immers onmogelijk om het voorkomen en bestrijden van dak- en thuisloosheid enkel vanuit de welzijns invalshoek te bewerkstelligen.

Zoals in het witboek Interne Staatshervorming staat beschreven, zal worden gekeken hoe lokale besturen een regierol kunnen opnemen bij het bestrijden van de armoede op het grondgebied. Zoals ik al zei, is dak- en thuisloosheid een van de meest uitgesproken vormen van armoede. Tot op het moment dat deze regierol grondig is uitgeklaard, wens ik met het oog op de continuïteit de provincies toch te betrekken bij de afstemming van de initiatieven inzake de winteropvang.

Het is wel degelijk zo dat de dak- en thuislozenproblematiek niet enkel op lokaal niveau kan worden aangepakt. U suggereert dat de CAW's hiervoor de beste troeven in handen hebben. Het spreekt voor zich dat het algemeen welzijnswerk een zeer belangrijke rol speelt bij het voorkomen en bestrijden van de dak- en thuisloosheid in Vlaanderen. Het is echter niet wenselijk om deze zware verantwoordelijkheid enkel bij deze organisaties te leggen. Onderzoek wees al uit dat de dak- en thuislozenproblematiek vooral intersectoraal en integraal moet worden aangepakt.

Ten slotte wil ik hier even aankaarten dat het dak- en thuislozenbeleid zich ook situeert op het federale niveau. De complexiteit van de dak- en thuislozenproblematiek maakt een samenwerking tussen het federale en het Vlaamse niveau noodzakelijk, onder meer voor de dakloze asielzoekers. Om die reden werd de interministeriële conferentie met betrekking tot dakloosheid opgericht, onder leiding van staatssecretaris Philippe Courard. Het strekt tot aanbeveling om ook hier afstemming te zoeken.

En dan is er de derde vraag. Past een provinciaal daklozenbeleid in het voornemen van de regering om de provincies alleen grondgebonden taken te laten uitvoeren? Aangezien de besprekingen rond de interne staatshervorming nog niet zijn afgerond, is het niet opportuun om hierover nu reeds uitspraken te doen. Vraag vier: is de provinciale schaalgrootte geschikt om effectief aanzuigeffecten te verhinderen? Er werd nog geen beslissing genomen inzake de schaalgrootte van het dak- en thuislozenbeleid. In elk geval speelt het probleem van de aanzuigeffecten steeds een rol, welke schaalgrootte men ook hanteert. Dit probleem zal dus

alleszins mijn aandacht blijven genieten. Een doorgedreven samenwerking en oog voor solidaire afspraken vormen hier de sleutels tot succes.

De heer Marc Hendrickx: Ik dank u voor het antwoord. Ik wil nu niet de discussie voeren over welk niveau wat moet doen. Het is positief dat ook deze winter het probleem wordt aangepakt. Het gaat immers over een schrijnend probleem. Toch moeten wij waken over het respect voor het witboek Interne Staatshervorming. Samen met mevrouw Dillen ben ik van oordeel dat de provincies niet het best geplaatst zijn, maar dat vooral het lokale en het Vlaamse niveau hun rol moeten spelen. Ik neem aan dat het overleg dat u aankondigt, dat ook zal uitwijzen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de bevoorrading van de voedselbanken
- 2715 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Cindy Franssen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de vermindering van het Europees budget voor voedselbedeling
- 2860 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, collega's, een Duitse rechtbank stelde onlangs een prejudiciële vraag aan het Europees Hof van Justitie omtrent het EU-voedselhulpprogramma. Dat velde een verregaand vonnis dat het huidige Europese voedselhulpbeleid dreigt te kortwieken. De huidige regeling, waar ook de Belgische federatie gebruik van maakt, bestaat erin dat de EU met haar fondsen voor het landbouwbeleid voedseloverschotten opkoopt om de prijzen stabiel te houden. Die voorraden worden dan in alle deelnemende lidstaten via caritatieve verenigingen ter beschikking gesteld aan hulpbehoevenden. In Vlaanderen verloopt dit grotendeels via de voedselbanken.

Duitsland en Zweden stelden zich de vraag waarom dit programma wordt gefinancierd via het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Zij merkten op dat er de voorbije jaren amper overschotten waren, met als gevolg dat de EU steeds meer aankopen op de normale markt moet verrichten om aan haar verplichtingen ten aanzien van de voedselbanken te voldoen. Het Europees Hof heeft echter bepaald dat via het landbouwbeleid alleen steun in natura mag worden verleend, bijvoorbeeld door te putten uit de graan- en melkvoorraden. Het Europees Hof stelt dat het uitdelen van voedseloverschotten tot het Europees landbouwbeleid behoort, maar als er een financieringsplicht uit voortvloeit – zoals dat de afgelopen jaren het geval is – ten aanzien van de voedselbanken, valt dit volgens de rechters onder sociaal beleid, een bevoegdheid van de lidstaten.

Hierdoor blijft er van de oorspronkelijke 500 miljoen euro in het budget nog maar 113 miljoen euro over. De Belgische Federatie van Voedselbanken sprak reeds haar ongerustheid uit over dit feit. In een jaar zonder voedseloverschotten in Europa zouden de Belgische voedselbanken opeens de helft minder voedsel ontvangen, zo werd berekend. In een resolutie van enkele maanden geleden riep het Europees Parlement de Europese Commissie op een oplossing te vinden, zodat het hulpprogramma toch kan worden voortgezet op het oude niveau van 500 miljoen euro. Zo stelde het Europees Parlement bijvoorbeeld voor het programma op te nemen in het Cohesiebeleid of het Armoedebeleid, waardoor de bezwaren van het Hof van Justitie zouden kunnen verdwijnen.

Zelf nam u ook reeds het initiatief om samen met uw regionale en federale collega's van armoedebestrijding een schrijven te richten aan de Europese Commissie en de Europese Raad met de vraag een oplossing te zoeken. Ook minister-president Peeters schreef in naam van de hele regering commissievoorzitter Barroso aan met een gelijkaardig verzoek. Ik ben zeer tevreden met de actie die u en de minister-president ondernamen. Evenwel wijs ik er graag op dat niet elke oplossing noodzakelijk goed is voor Vlaanderen. Indien de financiering van de voedselbanken verschuift van het Landbouwbeleid naar het Cohesiebeleid, zoals links en rechts wordt voorgesteld, kan dit natuurlijk ook gevolgen hebben voor de gehanteerde verdeelsleutel. In dat geval kan Vlaanderen er nog altijd bekaaid van af komen.

Ik hoop dan ook dat u erover zult willen waken dat dit dossier een voor de voedselbanken bevredigend einde zal kennen. De afgelopen dagen vernamen we uit de pers dat steeds meer mensen een beroep doen op voedselbanken. Is er reeds een concrete inschatting gemaakt van de gevolgen van dit besluit voor de Vlaamse voedselbanken? Is er in een scenario voorzien om de zwaarste gevolgen voor de voedselbanken op te vangen indien dit besluit wordt gehandhaafd? Ontving u reeds een antwoord op uw brief aan de Europese Commissie en de Europese Raad? Bent u op de hoogte van een respons op het initiatief van minister-president Peeters? Zo ja, hoe luidde dit antwoord? Wat is de stand van zaken? Zijn er al ramingen van de gevolgen voor Vlaanderen indien de steun aan de voedselbanken wordt overgeheveld naar het armoedebeleid of het cohesiebeleid van de EU?

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Voorzitter, minister, collega's, ik wil het hier hebben over de vermindering van het Europees budget voor voedselbedeling, wat dus een iets andere invalshoek is dan die in de vraag van de vorige spreker. Sinds 1987 bestaat er een Europees programma voor voedselbedeling aan de meest behoeftigen. Er werden sindsdien landbouwoverschotten aan armoedeorganisaties van de lidstaten gegeven, met het oog op hun verdeling onder behoeftige mensen. Door de hervormingen van het Europees landbouwbeleid sinds de jaren 80 zijn de landbouwoverschotten echter gestaag gedaald en werd het voedselhulpprogramma gaandeweg steeds meer via directe financiële steun georganiseerd.

Dit is een belangrijke bron van inkomsten geworden voor de Europese voedselbanken en tal van andere caritatieve organisaties. In ons land zijn er jaarlijks meer dan 200.000 begunstigden, en 41 procent van de voedselbedeling is afkomstig van dit programma. Duitsland heeft van het Hof van Justitie gelijk gekregen. De cijfers zijn hier al vermeld, ik ga daar dus niet dieper op in. In 2008 werd wel nog beslist het toenmalige budget met twee derde op te trekken. De hoge voedselprijzen lagen toen mee aan de grondslag van deze beslissing. De Vlaamse Regering – de minister-president en uzelf – betreurt deze recente ontwikkelingen en u kaartte dat aan op het Europese niveau.

Hoe reageert en anticipeert de Vlaamse Regering op deze beslissing van de Europese Commissie? Is er al overleg geweest met de federale collega's? Is de Vlaamse Regering bereid om desgevallend zelf oplossingen uit te werken indien het Europees budget voor voedselbedeling effectief in 2012 in die mate zou dalen dat er ernstige tekorten zouden ontstaan? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet? Indien deze taak zou worden overgedragen aan het armoedebeleid of het cohesiebeleid van de EU, dan hoop ik dat dit niet ten koste gaat van andere middelen. Als men zegt dat armoedebeleid een opdracht van alle beleidsdomeinen is, dan zou het spijtig zijn indien het budget voor sociale zaken zou worden gebruikt om de voedselbedeling te financieren. Dat kan niet de bedoeling zijn. Dat is wel mijn grootste bekommernis.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, een groot aantal gezinnen hangt af van die voedselhulp: 225.000 eenheden. Hun aantal neemt significant toe. De helft van wat

wordt verdeeld, wordt door Europa ter beschikking gesteld. Er stellen zich dus ernstige problemen.

Ook ik wil u feliciteren met uw snelle reactie en uw protest bij de heren Barroso en Van Rompuy. Vanochtend las ik in de krant dat Europa zou hebben beslist dat er een verschuiving van landbouw naar het sociaal beleid zou komen. Is dat juist? Wanneer zou dat gebeuren? Gebeurt dat al vanaf 2012? Indien er een verschuiving gebeurt, worden dan ook de budgetten meegenomen? Als dat niet het geval zou zijn, dan moeten wij zelf op zoek naar middelen. Ten slotte is het belangrijk het standpunt te kennen van de minister-president, die ook minister van Landbouw is. Ook de raad van landbouwministers moet binnen een veertiental dagen ook nog samenkomen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, indien we de vermindering van het budget voor 2012 zelf zullen moeten dragen, dan betekent dit volgens de huidige verdeelsleutel dat Vlaanderen meer dan 3 miljoen euro zal moeten bijdragen. Een concreet en afgesproken scenario voor 2012 is er echter nog niet. De gesprekken om in de Vlaamse Regering een scenario uit te werken, zijn reeds enkele maanden geleden opgestart. We blijven hierover ook in contact met de betrokken ministers uit de Federale Regering en de andere deelstaatregeringen.

Zoals u stelt, hebben alle ministers die belast zijn met armoedebestrijding van de verschillende beleidsniveaus van België op 19 juli 2011 een brief gestuurd naar de voorzitter van de Europese Raad, de heer Herman Van Rompuy, evenals naar commissievoorzitter Barroso. Op 4 augustus antwoordde de heer Barroso dat de Europese Commissie alles in het werk stelt om voor dit probleem een oplossing te vinden, maar dat op dat ogenblik hiervoor nog niet de noodzakelijke politieke meerderheid in de Landbouwrapad werd gevonden. De reactie van de heer Van Rompuy, van 13 september 2011, luidde dat hij van de kwestie op de hoogte is en ter zake reeds een delegatie had ontvangen. Hij deelt onze bezorgdheid en hij stelt dat hij de kwestie heeft besproken met de huidige voorzitter van de Europese Raad, aangezien een wetgevingshandeling nodig is om de situatie recht te zetten. Ik heb geen weet van een reactie op de brief van de minister-president.

Het dossier is recent nog op Europees niveau besproken, tijdens de Landbouwrapad van 20 september 2011. Bij de aanvang van dit debat heeft de EC toegelicht dat zij haar verantwoordelijkheid heeft genomen door reeds vorig jaar een voorstel op tafel te leggen dat anticipeert op de recente uitspraak van het Hof van Justitie. Bovendien stelt de EC dat zij in haar begroting in een budget van 500 miljoen euro per jaar heeft voorzien om het programma in 2012 en 2013 naar behoren te kunnen uitvoeren. De EC verwijst naar het voorstel om dit programma onder rubriek 1 – over sociale inclusie – van het zogenaamde 'Meerjarig Financieel Kader' ter plaatsten. De EC vroeg tijdens het debat de lidstaten uitdrukkelijk om hun politieke verantwoordelijkheid te nemen en zich niet te verschuilen achter het standpunt van het Hof van Justitie.

Het Poolse voorzitterschap zal dit dossier verder bekijken. De EC heeft er samen met enkele lidstaten op aangedrongen om dit dossier op de Landbouwrapad van 20 oktober 2011 opnieuw op de agenda te plaatsen, om dan een politieke oplossing te forceren. Het dossier werd gisteren ook op de Raad van de Europese Unie rond Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO) besproken. Commissaris Andor – die ik daarover persoonlijk heb aangesproken, toen wij hier het Europese project 'The Missing Link' hebben afgesloten – lanceerde daar een voorstel om een sociale rechtsgrondslag toe te voegen aan de bestaande, en deze keer wel met een EU-financiering van 100 procent. Dat is belangrijk, want bij cofinanciering moeten ook wij geld op tafel leggen.

De commissie kondigde ook aan voor de periode na 2013 voor dit hulpprogramma 2,5 miljard euro opzij te zetten. De meeste lidstaten, waaronder uiteraard ook België,

verwelkomden het voorstel van de commissie. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, blijven echter dwarsliggen. Het is nu afwachten hoe dit voorstel door de Landbouwrap zal worden ontvangen. Ondertussen blijven we er op diplomatiek vlak alles aan doen opdat er een goede oplossing uit de bus komt.

Zijn er reeds prognoses gemaakt van de gevolgen voor Vlaanderen indien de steun aan de voedselbanken wordt overgeheveld naar het armoedebeleid of het cohesiebeleid van de EU? Op dat vlak bestaat er nog heel wat onduidelijkheid. De brief van de minister-president verwijst ook naar die onduidelijkheid en vraagt naar de visie van de EC op dit vlak om de gevolgen te kunnen inschatten – niet alleen voor de steun aan de voedselbanken, maar ook voor het armoedebeleid en het cohesiebeleid van de EU. Ons standpunt is dat de steun aan de voedselbanken inderdaad beter aanleunt bij het sociaal beleid dan bij het landbouwbeleid van de EU, maar dat de overheveling niet ten koste mag gaan van de sociale programma's. Samen met het dossier moeten met andere woorden ook de nodige middelen worden overgeheveld naar het sociaal programma, of daartoe worden gecreëerd.

De eerste vraag van mevrouw Franssen heb ik al beantwoord. Zoals uit het antwoord op de eerste vraag blijkt, is ons standpunt dat er in de eerste plaats op Europees niveau een duidelijke en correcte regeling van het voedselhulpprogramma moet komen. Wij zetten alles op alles om een duidelijke en correcte regeling te verkrijgen. Het is onaanvaardbaar om enerzijds vanuit Europa in het kader van de EU 2020-strategie een duidelijke armoedetarget naar voren te schuiven – waar wij fel op hebben aangedrongen – en anderzijds in het reguliere beleid de facto de middelen voor armoedebestrijding af te bouwen.

Indien er echter geen oplossing op korte termijn kan worden gevonden, dan zullen wij als Vlaamse Regering onze verantwoordelijkheid moeten opnemen. Armoedebestrijding is immers een topprioriteit voor deze regering en de impact van de daling op de meest kwetsbaren in de samenleving is niet te onderschatten. Onze strategie is dus dubbel: enerzijds maximale druk op Europa blijven uitoefenen en ervoor zorgen dat Europa zijn verbintenissen honoreert, en er anderzijds voor zorgen dat Vlaanderen desnoods zelf zijn verantwoordelijkheid neemt.

De heer Marc Hendrickx: Ik dank u voor het duidelijke antwoord. Ik denk dat de regering, die al alert was, nu ook op haar hoede zal zijn. De impact zou zelfs 3 miljoen euro kunnen bedragen. Ik kan enkel herhalen wat mevrouw De Vits al zei: steeds meer mensen wenden zich tot de voedselbanken. Dit probleem verdient alle aandacht.

Mevrouw Mia De Vits: Ik dank u voor het antwoord. Voor de jaren 2012 en 2013 zitten wij nog veilig. Het is erg belangrijk dat de minister-president op de komende raad van landbouwministers ook dat standpunt inneemt en dus mee aan de kar trekt. Het voorstel van de commissaris om een sociale rechtsgrondslag en daarmee uiteraard ook de bijbehorende budgetten in te voeren, zou een goede oplossing zijn. Europa zou met zichzelf in tegenspraak zijn indien het enerzijds armoedebestrijdingsdoelstellingen naar voren zou schuiven, maar anderzijds budgetten zou schrappen. Dit is een kans om het weinige dat er bestaat van een sociaal Europa te redden. Als ik het goed begrijp, gebeurt de eindfase in de Europese Raad, na de vergadering van de Werkgelegenheidsraad, die gisteren plaatsvond. Daar zou men tot hetzelfde standpunt moeten kunnen komen. Daarom roep ik dus op dat de minister-president mee aan de kar trekt.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb een bijkomende vraag. In de marge van deze discussie is gewezen op nog een ander gevaar voor de bevoorrading van de voedselbanken in ons land: de productie wordt steeds meer afgestemd op een verminderde verkoop, wat betekent dat er minder overschotten ter beschikking komen. Wordt daar in het beleid rekening mee gehouden?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, mevrouw Dillen had het over de organisatiestructuur: hoe moeten wij de eerstelijnsvoedselbedeling organiseren? Ik wil in dat verband verwijzen naar een aantal concepten die de afgelopen jaren door een aantal sociale initiatieven rond sociale kruideniers zijn ontwikkeld. Die zouden als model kunnen fungeren. Want zij gaan niet enkel voedsel uitdelen: zij bouwen een relatie op met verschillende leveranciers. Zij werken ook emancipatorisch, en nemen soms ook initiatieven die ervoor zorgen dat mensen met of zonder kortingen kunnen aankopen. Zij pakken het dus georganiseerd en proactief aan. Ik probeer die aanpak in het beleid te integreren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het van elkaar scheiden van koppels in woonzorgcentra
- 2679 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Voorzitter, minister, collega's, zoals u weet worden de bewoners van een woonzorgcentrum ingedeeld volgens hun zelfredzaamheid. Zo kunnen we spreken van O-, A-, B-, C-profielen, al dan niet gecombineerd met een D-profiel, voor A tot C. Mensen met een O- of A-profiel, zonder combinatie met D-profiel, die een goede zelfstandigheid bewaard hebben, worden opgevangen in rob's (rustoord voor bejaarden). De zwaar zorgbehoevende (B-, C- profielen, al dan niet in combinatie met een D-profiel) komen terecht in erkende rvt-bedden (rust- en verzorgingstehuis) binnen een woonzorgcentrum. Voor deze resident ontvangt het woonzorgcentrum dan ook een uitgebreidere personeelssubsidiëring van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

Woonzorgcentra moeten rekening houden met de economische realiteit. Een woonzorgcentrum is een dure exploitatie en het is dan ook logisch dat men de zwaar zorgbehoevende residenten – met B-, C-profiel en de combinatie met D-profiel – in eerste instantie opvangt om humane, maar ook om budgettaire redenen. Maar iemand met een B- of C-profiel, al dan niet in combinatie met een D-profiel, kan ook een partner hebben met een O- of een A-profiel. In dergelijke gevallen kan de partner niet naar hetzelfde woonzorgcentrum en worden ze de facto van elkaar gescheiden.

Minister, wat is uw houding ten opzichte van deze problematiek? Is het mogelijk om vanuit menselijk standpunt, beide partners samen in het woonzorgcentrum toe te laten? Kan hier in het Woonzorgdecreet niets over opgenomen worden? Is het mogelijk de subsidieregeling aan te passen? Hebt u hierover al overleg gepleegd met de federale instanties? Zijn hierover al studies of plannen gemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, collega's, ik ben verwonderd over het standpunt van de heer Logist. Het is net de bedoeling van het Woonzorgdecreet om een grotere flexibiliteit van thuiszorg naar woonzorg en assistentiewoningen mogelijk te maken. Het zou mogelijk zijn om in een assistentiewoning een bed van een woonzorgcentrum te hebben.

Minister, ik zou willen vragen hoe ver het staat met de uitvoeringsbesluiten voor de assistentiewoningen. Het zou voor de sector een grote vooruitgang zijn als men effectief in een assistentiewoning zou kunnen blijven wonen indien een van beide partners zwaar hulpbehoevend wordt en men in tijden van nood niet moet verhuizen omdat het bed wordt erkend als een bed van een woonzorgcentrum.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, mevrouw Coppé, het verwondert mij niet dat de heer Logist deze vraag stelt. Bijna net twee jaar geleden hebben we hier dezelfde discussie gehad naar aanleiding van een vraag die ik toen heb gesteld. Het Woonzorgdecreet over de assistentiewoningen zou daar voor een deel een antwoord op moeten kunnen bieden, maar het is er vandaag nog niet. U stelt terecht de vraag naar wanneer er meer duidelijkheid over komt.

Minister, op 20 oktober 2009 hebben we hier een minidebat over gevoerd. U hebt toen gezegd dat de problematiek die ik schetste, terecht was en dat u bereid was om dit probleem eens te bespreken met de sector zelf. U stelde toen: “In overleg met de sector zullen we bekijken of een rondzendbrief over deze zaak niet aangewezen is, gelet op het diepmenselijke karakter van de vragen die door betrokkenen kunnen worden gesteld.”

Minister, heeft dat overleg met de sector plaatsgevonden? Wat was het resultaat? Is er een rondzendbrief geweest?

De heer Tom Dehaene: Mijnheer Logist, u haalt een aantal voorbeelden aan, maar u mag die niet veralgemenen. U weet dat ik ook voorzitter van een OCMW ben. Wij voeren een opnamebeleid waarbij koppels wel binnen mogen. Wij kijken naar de meest hulpbehoevende en de partner mag aansluiten. Ik wil maar zeggen dat elk woonzorgcentrum eigenlijk zelf bepaalt wat er mogelijk is. Er zijn zeker voorbeelden te vinden van woonzorgcentra waar koppels niet worden uitgesloten.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, collega's, het aandeel van de zwaar zorgafhankelijke bewoners in de populatie van de woonzorgcentra stijgt al decennialang. Daarom heeft ook het 'rustoord' van weleer plaatsgemaakt voor 'woonzorgcentrum'. Toch is dit woonzorgcentrum ook vandaag niet exclusief voorbehouden voor de zwaar zorgbehoevende rvt-profielen.

Uit de meest recente RIZIV-gegevens waarover we momenteel beschikken, blijkt dat in de Vlaamse woonzorgcentra gemiddeld 64.718 bewoners verblijven, waarvan 19.396 met een O- of A-profiel. Hoewel nog steeds 30 procent van de populatie, is dit een historisch laag aandeel aan minder zwaar zorgbehoevende personen in een woonzorgcentrum. Ter vergelijking: het gemiddelde voor België is 35 procent, voor Wallonië 38 procent en voor Brussel nog steeds 45 procent.

De voorbije tien jaar kon nagenoeg jaarlijks een bijkomend contingent rvt-vergunningen over de Vlaamse woonzorgcentra verdeeld worden. Deze verdelingen steunden steeds op de geregistreerde zorgzwaarte van de in de woonzorgcentra opgenomen bewoners. Deze verdelingstechniek is objectief en transparant, maar heeft mogelijk als bijkomend effect dat woonzorgcentra in hun opnamepolitiek bijkomend gemotiveerd worden om voorrang te geven aan zwaar zorgbehoevenden, wat op zich ook niet onethisch is. Op zich is dit een goede attitude, het omgekeerde zou desastreus zijn voor zorgbehoevende ouderen. De voorwaarde is dat dit niet mag leiden tot een uitsluiting van O- en A-profielen. In de praktijk gebeurt dit ook niet, zo blijkt uit de eerder vermelde cijfers.

Van een woonzorgcentrum wordt verwacht dat niet alleen een financieel beleid, maar ook een beleid ten aanzien van de globale zorgsituatie van de zorgbehoevende en zijn partner, tot een beslissing over het al dan niet opnemen van beide partners leidt. Voor nagenoeg ieder koppel is de specifieke zorgvraag en dus het aangewezen antwoord hierop verschillend. Gehuwde mensen wensen zo lang mogelijk samen te blijven wonen, 'in goede en slechte tijden'.

De vraag is of een gezamenlijk verhuizen naar een woonzorgcentrum steeds aangewezen is. Professionele zorgverleners zullen in sommige gevallen kanttekeningen plaatsen bij deze optie. Hulpverleners zullen bijvoorbeeld begrijpen dat een partner vraagt om in de directe nabijheid te verblijven van zijn of haar partner, maar de vraag is of die vraag ook het dag en nacht verblijven op dezelfde afdeling en kamer inhoudt, bijvoorbeeld als het gaat over een gesloten afdeling voor dementerenden. Hulpverleners kijken ook op langere termijn, namelijk

naar de periode nadat de zwaar zorgbehoevende partner overleden is en de overlevende partner graag verder zelfstandig thuis wenst te wonen. Het komt erop aan dat de globale zorgvraag zorgvuldig doorgesproken wordt. Een gezamenlijke opname is bijvoorbeeld meer te overwegen indien beide partners in meer of mindere mate zorgafhankelijk zijn. Een gezamenlijk verblijf biedt dan een meerwaarde.

We werken op dit ogenblik aan de eindredactie van het uitvoeringsbesluit voor de groepen van assistentiewoningen van het Woonzorgdecreet. De groepen van assistentiewoningen zijn de opvolgers van de serviceflats, met als doelstelling meer zorggaranties en het verminderen van een extra verhuizing naar een woonzorgcentrum zolang de zorgbehoevende, al dan niet met behulp van mantelzorg, nog verantwoordelijkheid over zichzelf kan nemen. Het is de bedoeling dat groepen van assistentiewoningen de mogelijkheid zullen bieden aan koppels om samen naar een aangepaste woonzorgsetting te verhuizen.

Wat uw vraag over het Woonzorgdecreet betreft: de eventuele opname van partners is niet in tegenspraak met het Woonzorgdecreet. Het Woonzorgdecreet beoogt de passende zorg aan ouderen te garanderen, daarbij strevend naar een naadloze overgang van de ene zorgvorm naar de andere. De financiering vertrekt vanuit het zorgprofiel en is een federale aangelegenheid. Het is op zich logisch dat het RIZIV voor lage zorgprofielen weinig financiert, aangezien daar ook weinig zorgverlening tegenover staat. De Vlaamse subsidiëring beperkt zich tot het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) en animatie en is dus niet relevant in het kader van uw vraag.

Wat we wel nuttig vinden om te doen, is rekening houden met de situatie van koppels in een woonzorgcentrum bij het uitwerken van het systeem van de begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg. De dagprijs in een woonzorgcentrum betreft de woon- en leefkosten. Deze dagprijs ligt vaak hoger dan het pensioen. Wanneer we in de loop van de volgende jaren een systeem van de begrenzing van de kosten in de residentiële ouderenzorg operationaliseren, dan zal ik vragen om in het bijzonder aandacht te hebben voor de situatie waarin twee partners tegelijkertijd in een woonzorgcentrum verblijven.

Mevrouw Van der Borgh, een en ander is besproken op het structureel overleg van de residentiële ouderenzorg. Ze hebben zich geëngageerd om dat te bespreken in hun eigen bestuursorganen.

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Minister, het doet altijd veel plezier dat de uitvoeringsbesluiten bijna klaar zijn want ze zijn toch wel heel belangrijk. Ze bevatten namelijk de criteria waaraan een assistentiewoning moet voldoen en de mechanismen die moeten worden gevolgd om een assistentiewoning tijdelijk om te vormen tot een rvt-voorziening.

De situatie zorgt nu voor verwarring. Sommige woonzorgcentra bouwen op dit moment assistentiewoningen met het risico dat ze niet zullen voldoen aan mogelijk nieuwe criteria, specifiek voor het bouwen van assistentiewoningen. Andere woonzorgcentra hebben een uitbreiding on hold gezet in afwachting van de uitvoeringsbesluiten. Nochtans is de steeds grotere vergrijzing en de grote variëteit aan profielen en profielwisselingen een steeds grotere uitdaging.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, er is dus overleg geweest en men ging terugkoppelen. Ik heb begrepen dat er geen rondzendbrief is.

De heer Dehaene heeft al gezegd dat er een aantal voorzieningen wel openstaan voor het opnemen van koppels. Dat kan perfect. Ik heb twee jaar geleden ook al gezegd dat er wel een probleem is omdat er geen gelijke behandeling is in prijszetting. Stel dat het koppel wel in dezelfde voorziening woont, maar niet op eenzelfde kamer. De ene voorziening zal dan tweemaal de prijs aanrekenen van een eenpersoonskamer, een andere zal een korting geven,

nog een andere zal nog een andere prijs vragen. Dat is het probleem dat ik toen ook heb gesteld. Er zou toch best duidelijkheid komen over hoe men ermee omgaat als er koppels worden opgenomen. We moeten er toch van uitgaan dat mensen langer leven en dus ook koppels langer zullen samenblijven. Het aantal gouden en diamanten jubilea neemt toe. Dat is positief, maar dat heeft tot gevolg dat men meer met dit probleem zal worden geconfronteerd.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Van der Borgh, bent u er dan voorstander van dat we op Vlaams niveau een prijs opleggen?

Mevrouw Vera Van der Borgh: Neen. De minister heeft gezegd dat hij zou samenzitten met de sector omdat de problemen die geschetst werden, volgens hem terecht waren. Desnoods zou hij een rondzendbrief maken. Ik had gedacht dat bij dat overleg ook het probleem zou worden besproken van de verschillende prijszetting bij het opnemen van koppels. Het is nu nog een federale bevoegdheid, maar ik heb begrepen dat ze zou worden overgeheveld naar ons. Ik denk dus dat we er toch over moeten nadenken en dat de vraag over hoe we daar in de toekomst mee omgaan, niet ten onrechte wordt gesteld.

Minister Jo Vandeuren: In het kader van de begrenzing van de eigen bijdrage in de residentiële opvang is het zeker de moeite om die situatie te onderzoeken. Daar ben ik het helemaal mee eens. We hebben het ook besproken met de sector. Los van de vraag of we hiervoor bevoegd zijn – prijsbepaling of toelating om tarieven aan te passen, is ook een bevoegdheid van Economische Zaken –, had ik niet het gevoel dat de sector vragende partij was voor een legistiek kader waarin de prijszetting werd gereguleerd. Ik ben ook een beetje verbaasd dat uw partij ervoor pleit om een reglementair kader op te leggen. We zullen uw suggestie zeker meenemen als er gesproken wordt over de begrenzing van de eigen bijdrage. Uit het overleg is gebleken dat de residentiële ouderenzorg de ethische en de menselijke kant van de zaak zeer goed begrijpen maar dat zij zeker geen dwingende, imperatieve bepalingen van onze kant vragen.

U vraagt naar een omzendbrief. Betekent het dan dat we dit moeten opnemen in de zorginspectie wanneer die controles uitvoert? Ik vind het op dit moment niet opportuun, en er wordt op dit moment ook geen vraag over gesteld. Ik ga ervan uit dat de beste manier om voor een voldoende aanbod te zorgen en om ervoor te zorgen dat mensen ook in hun relatie worden erkend, transparantie is en zorgen dat de mensen voor hun eigen vragen kunnen opkomen. Ik denk niet dat het nu de vraag is om een prijszetting te doen.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, met alle respect en alle begrip, maar ik heb hier niet gepleit voor een prijszetting. Ik heb ook niet gezegd dat de sector hiervoor vragende partij is. Ik heb destijds alleen de problemen geschetst zoals ze zijn. Ik heb uw antwoord van toen nog eens nagelezen: daarin zei u dat u het eens was om dit probleem te bespreken. U zou onderzoeken of een rondzendbrief niet aangewezen was. Uit uw antwoord nu heb ik begrepen dat er geen rondzendbrief is.

Gelukkig zijn er voorzieningen die deze mensen opnemen, ook als ze geen zwaar zorgprofiel hebben. Ik stel alleen maar vast dat de ene voorziening hen zus behandelt en de andere zo. Als u samen hebt gezeten met de sector, ging ik ervan uit dat dit een van de elementen zou zijn die besproken zijn.

Minister Jo Vandeuren: Dat is gebeurd.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Wat is daaruit voortgekomen?

Minister Jo Vandeuren: De sector vindt het heel belangrijk dat er opvangmogelijkheden zijn en dat er respect is voor mensen die wensen als koppel samen te blijven. Als er wordt gebouwd, moet met die mogelijkheid rekening worden gehouden zodat die capaciteit er is.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Dat is een duidelijk antwoord voor mij.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Marcel Logist tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de visie en de subsidieregeling van het VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) met betrekking tot woonzorgcentra - 2681 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Voorzitter, minister, collega's, woonzorgcentra die uitbreiden, kunnen dit doen via subsidies van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA). Als agentschap van de Vlaamse overheid verleent het VIPA financiële steun aan welzijns- en gezondheidsvoorzieningen die infrastructuurwerken willen uitvoeren. Dat maakt het mogelijk voorzieningen aan te bieden die betaalbaar zijn en tegelijk beantwoorden aan de hedendaagse eisen inzake woon- en zorgcomfort.

Zo kan een woonzorgcentrum tot 60 procent van zijn verbouwingskosten laten subsidiëren. In ruil daarvoor koppelt men daaraan wel de verplichting om eenpersoonskamers te bouwen, terwijl er eveneens, en trouwens steeds meer, koppels naar woonzorgcentra gaan.

Minister, wat is uw houding ten opzichte van deze visie? Waarom moet er zo gefocust worden op eenpersoonskamers? Is het mogelijk om, vanuit menselijk standpunt, beide partners samen in het woonzorgcentrum op te nemen en de bewuste subsidieregeling aan te passen? Indien men in koppelkamers voorziet, dan zal op een gegeven moment een van de partners wegvallen en bestaat de kans dat de tweepersoonskamer enige tijd leeg staat. Kan hier een minimale financiering worden gehanteerd gedurende de leegstand? Hebt u hierover al overleg gepleegd met het VIPA? Kan er geen creatief, alternatief mechanisme uitgewerkt worden, zodat woonzorgcentra toch tweepersoonskamers kunnen bouwen, zodat ook koppels kunnen worden opgenomen? Zijn hierover al studies of plannen gemaakt?

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik verwijs een beetje naar mijn vorig antwoord. Ik kan daar nog aan toevoegen dat het streven van het VIPA naar zo veel mogelijk eenpersoonskamers in de welzijnszorgcentra strikt gebonden is aan de voorwaarde om per project te voorzien in een aantal twee naast elkaar gelegen eenpersoonskamers met een afsluitbare tussendeur. Dit is een vorm van flexibiliteit die toelaat dat twee eenpersoonskamers kunnen worden gekoppeld voor echtparen, waar dan de nodige privacy kan worden gecreëerd door een kamer aan te wenden als slaapvertrek en de tweede als zitkamer. Dergelijke handelwijze biedt zowel een antwoord op de vraag naar eenpersoonskamers als naar de vraag naar tweepersoonskamers voor echtparen. Dit is een eis bij de evaluatiecriteria die het VIPA hanteert om haar adviezen rond de subsidieaanvragen te formuleren.

De voorzitter: De heer Logist heeft het woord.

De heer Marcel Logist: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Patricia De Waele tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aantal mishandelde kinderen in Vlaanderen en de acties van de minister daartegen - 2911 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, minister, collega's, het Kinderrechten-commissariaat heeft recent onderzoek gedaan naar de verschillende vormen van geweld tegen en tussen kinderen, zowel in schoolse, familiale en vrijetijdsomgeving. Het is verontrustend om vast te moeten stellen dat 5 tot 7 procent van de kinderen thuis geconfronteerd wordt met een ernstige vorm van geweld. Dat is meer dan een kind op twintig. Als u weet dat kindermishandeling een intergenerationele dimensie heeft, en dat mishandelde kinderen dus later een grotere kans hebben om zelf geweld te gaan gebruiken, moet hier dringend iets aan gedaan worden. Deze vicieuze cirkel moet worden doorbroken.

Vandaag uit kinderpsychiater Adriaenssens echter kritiek op de hoge cijfers. Hij stelt dat er een probleem is bij de vertaling van cijfers naar beleid. Er zijn veel projecten, maar weinig structuur. Maar ook vanuit internationale hoek wordt Vlaanderen – en België – regelmatig aangespoord om werk te maken van een beleid om geweld op kinderen en jongeren te voorkomen.

Minister, het wordt dus tijd dat deze problematiek grondig aangepakt wordt. Kunt u zich vinden in de kritiek van professor Adriaenssens? Welke acties gaat u ondernemen om de projecten beter te structureren? Wat gaat u verder doen om deze vorm van intrafamiliaal geweld in te dijken en het domino-effect te stoppen? Op welke manier gaat u daarbij bijzondere aandacht geven aan de risicofactoren, zoals grote gezinnen, etnisch gemengde gezinnen en kansarme gezinnen? Is hierover reeds overleg gepleegd tussen u en uw collega Lieten? Beschikken de centra algemeen welzijnswerk (CAW) en/of andere hulpverlenende instanties over voldoende middelen om de stijgende nood op te vangen? Bent u bereid om één algemeen meldpunt voor intrafamiliaal geweld in te voeren?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, minister, collega's, ik wil me uiteraard graag aansluiten bij mevrouw De Waele. U weet dat ik deze problematiek al jarenlang in deze commissie aankaart en opvolg. Op 23 september was er in De Schelp nog een interessante studiedag over geweld bij kinderen. De cijfers zijn spijtig genoeg nog altijd onrustwekkend.

In het verleden heb ik mij voornamelijk toegespitst op de gebrekkige communicatie tussen de verschillende diensten en de problemen die dat met zich meebrengt. In een aantal gevallen bleef hierdoor de mishandeling van kinderen duren, hoewel bepaalde instanties toch weet hadden van schrijnende toestanden. In augustus van dit jaar werd ik in mijn eigen stad nogmaals geconfronteerd met zo'n situatie die gekend was door een aantal diensten, maar toch is men er niet in geslaagd die kinderen te redden.

Ik ga daar niet meer over zeggen, want het onderzoek loopt nog. In de media lees ik over de initiatieven die u neemt, samen met de ministers bevoegd voor onderwijs en sport. U wilt een centraal meldpunt oprichten. In uw antwoord op mijn vraag van maart 2011 vernamen wij dat er een protocolakkoord tussen Justitie en Welzijn is afgesloten over de procedures en de taakverdeling indien er een vermoeden van mishandeling bestaat. Dat protocol wordt vandaag uitgevoerd in Antwerpen, dat als pilootregio fungeert. Is er al een evaluatie van dat project mogelijk? Wanneer wordt die aanpak naar heel Vlaanderen uitgebreid?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik heb nog een kleine bijkomende vraag. Ik ben het uiteraard volledig eens met de vraagsteller en met de bekommernissen die de vorige sprekers hebben verwoord. Ik ga daar niet dieper op in. Ik verneem dat u overlegde met de minister van Onderwijs over de oprichting van een meldpunt. Ik juich dat uiteraard toe. Bent u bereid om met hem ook over andere aspecten te praten? Onderwijs kan een grotere rol op zich nemen, zoals de sensibilisering. Onderwijs moet veel taken op zich nemen, het is een cruciale sector. Het ontbreekt aan tijd, onderwijzend personeel en vorming van dat personeel. Kunt u het daarover met hem hebben?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Aansluitend bij de bekommernissen van de collega's wil ik herhalen dat wij tegen alle vormen van geweld tegen kinderen in het bijzonder en intrafamiliaal geweld in het algemeen moeten strijden. Elk geval is er eentje te veel. Alle overheden hebben op dat vlak een taak. U sprak in dat verband al meermaals over het protocol. Als ik me niet vergis, is dat in januari 2010 met de federale minister van Justitie afgesloten. Het lijkt me goed dat hier geregeld de stand van zaken wordt meegedeeld. De minister deed dat al verschillende keren, maar de laatste keer is nu al een aantal maanden geleden. Zijn er ondertussen ontwikkelingen te melden?

In Vlaanderen moet niet alleen de minister van Welzijn zich over deze problematiek buigen. Dat moeten alle beleidsverantwoordelijken, en dan zeker deze verantwoordelijk voor onderwijs, jeugd, kinderrechten en sport, doen. In dat verband is er een bericht over het meldpunt verspreid. Ik neem aan de afspraken ook wel verder gaan dan dat. Kunt u daar meer over zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit mij graag aan. Mevrouw Schryvers beklemtoont terecht dat het een thema van een horizontaal, inclusief beleid is. En dat is uw verantwoordelijkheid, maar ook die van uw federale collega verantwoordelijk voor justitie. Ik kan mij vinden in de aankondiging van een algemeen meldpunt voor intrafamiliaal geweld. Op het terrein bestaan al verschillende initiatieven. Twee aspecten zijn erg belangrijk: de laagdrempeligheid en de bekendmaking ervan, vooral bij jongeren.

Op het terrein – ik heb het over dossiers van jeugdrechtbanken – ervaren wij dat jongeren niet weten waar zij terechtkunnen. Op school is dat erg moeilijk, want het schaamtegevoel is groot. Pas wanneer de bom barst, valt die schroom een beetje weg. Het is daarom erg belangrijk om met minister Smet te overleggen hoe het onderwijs kan worden ingeschakeld. Mevrouw Brusseel zei dat we het onderwijs niet met alle problemen mogen opzadelen. Dat is juist, maar dat heeft hier niets mee te maken. Het moet toch mogelijk zijn dat leerkrachten, zodra zij een signaal waarnemen, iets meer mogelijkheden krijgen om een initiatief te nemen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, eerst en vooral wil ik toch even zeggen dat ik uw bezorgdheid deel over de problematiek van geweld tegen en tussen kinderen, ongeacht de omgeving – thuis, school, vrije tijd – waar dit plaatsvindt. De kritiek waarover u spreekt, kan ik echter niet goed plaatsen. Volgens mijn informatie werd er geen kritiek gegeven op de cijfers, noch op het al dan niet bestaan van projecten en beleidsstructuren. Dit hebben we nagevraagd bij professor Adriaenssens, en ook hij kon dat niet.

Als je de cijfers uit het rapport van het Kinderrechtencommissariaat doorneemt, dan vallen inderdaad de hoge cijfers in de school- en gezinscontext op. 85 procent van de leerlingen heeft ooit al ervaring gehad met vernedering op school en 70 procent van de bevroegde kinderen en jongeren zijn thuis minstens een keer getuige van geweld geweest. De bevraging werd, terecht, zeer breed opgezet, met brede definities over het hele spectrum van alle vormen van geweld. De cijfers uit de bevraging van de betrokken jongeren liggen dan ook erg hoog. Het antwoord van deze jongeren past in de brede definitie van geweld die in de studie werd gehanteerd. Hierin lezen we dat erg veel jongeren in hun jonge leven snel en vaak worden geconfronteerd met een of andere vorm van geweld: van een eenmalige duw tegen de schouder tot en met extreme vormen van meervoudig geweld.

Ongeacht de plaats – thuis, school, vrije tijd – of de vorm is en blijft geweld op kinderen en jongeren ontoelaatbaar. Ik verwijs in dat verband naar het Vlaams regeerakkoord, dat intrafamiliaal geweld en geweld op kinderen als een belangrijk aan te pakken probleem omschrijft.

Wat ga ik eraan doen? Het is geenszins zo dat er enkel losse, op zichzelf staande projecten worden gesubsidieerd om het probleem aan te pakken. Sinds het voorjaar van 2010 werden reeds verschillende, structurele beleidsinitiatieven genomen. Eerst en vooral verwijs ik naar het protocol over kindermishandeling, dat ik samen met de federale minister van Justitie in maart 2010 heb ondertekend. Het protocol bevat een stappenplan dat geldt als gedragslijn voor kwaliteitsvolle zorg bij de aanpak van kindermishandeling. Dit plan geeft zowel hulpverleners als politie en justitie een richting als ze worden geconfronteerd met kindermishandeling. Dit sluit aan bij de aanbeveling van het Kinderrechtencommissariaat om een stappenplan op te stellen voor detectie en vorming.

Voor dit laatste aspect verwijs ik naar de vorming voor jeugdhulpverleners over omgaan met verontrustende situaties. Deze vorming wordt overal in Vlaanderen aangeboden, vanaf nu tot en met 2012. Kindermishandeling – of het vermoeden ervan – is daarin een belangrijk thema. In het protocol is ook overeengekomen om duidelijke afspraken te maken tussen de verschillende actoren over de plaats, de ruimte, de mogelijkheid en de modaliteiten van dossiergebonden overleg. Voor dergelijke vorm van overleg tussen hulpverlening en justitie op casusniveau start vanaf januari het experiment ‘Protocol van moed’ in het arrondissement Antwerpen. Indien dit kader positief wordt geëvalueerd, wil ik dit experiment in overleg met Justitie uitbreiden naar de andere gerechtelijke arrondissementen.

Ook in uitvoering van het protocol werd het Vlaams Forum Kindermishandeling opgericht. Dit gebeurde via een samenwerkingsakkoord tussen Welzijn en Justitie. Het forum heeft als doel structurele problemen in de aanpak van kindermishandeling op beleidsniveau te bespreken en actief op zoek te gaan naar oplossingen en het formuleren van aanbevelingen aan de bevoegde – zowel Vlaamse als federale – overheden. De opdrachten van het forum sluiten aldus aan bij de geformuleerde aanbeveling van het rapport van het Kinderrechtencommissariaat met betrekking tot de taakstelling van het forum.

Het protocol rond kindermishandeling kreeg een eerste vertaling in het Vlaams Actieplan ter preventie en detectie van kindermishandeling. Naar aanleiding van het eindrapport van de federale Kamercommissie over seksueel misbruik besliste ik eveneens om op korte termijn volgende acties te ondernemen: de uitbouw van een meldpunt ‘misbruik, geweld en kindermishandeling’; het uitwerken van een informatie- en sensibiliseringscampagne bij de bevolking; het organiseren van vorming voor professionals; de verplichting voor erkende voorzieningen om in het kader van het Kwaliteitsdecreet van het beleidsdomein Welzijn in een procedure ‘omgaan met verontrusting’ te voorzien, en dit op voorzieningenniveau, met inbegrip van een meldplicht aan de erkennende overheid.

Alle vormen van geweld op kinderen en jongeren vragen een adequate en daadkrachtige aanpak. Dat kan alleen worden gerealiseerd via samenwerking over de verschillende beleidsdomeinen heen en over de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenschappen en federale overheid heen. U vermeldt uitdrukkelijk minister Lieten, maar het is noodzakelijk om met alle betrokken collega’s werkafspraken te maken. Familiaal en intrafamiliaal geweld is namelijk een complexe problematiek waarbij heel wat factoren een rol spelen: armoede, eenoudergezinnen, tewerkstelling, wonen, enzovoort. Ook het rapport van het Kinderrechtencommissariaat legt een verband tussen kinderen in armoede, maatschappelijke kwetsbaarheid en een verhoogd risico op ervaringen met geweld.

U stelt terecht dat mishandelde kinderen later een grotere kans hebben om zelf geweld te gaan gebruiken. Kansarme gezinnen bevinden zich inderdaad in een zeer kwetsbare situatie. Recente literatuur toont aan dat de periode tussen 0 en 3 jaar cruciaal is voor de ontwikkeling van intellectuele, emotionele en sociale vaardigheden en het doorbreken van de armoedespiraal. Een van de voorwaarden daartoe is dat kinderen kunnen opgroeien in een aangepaste, veilige omgeving. Minister Lieten heeft daarom zeer recent een oproep gelanceerd tot het opzetten van projecten rond kinderarmoedebestrijding. Dergelijke initiatieven dragen uiteraard bij tot de aanpak van geweld op kinderen. Daarnaast

ontwikkelde ik met de ministers die verantwoordelijk zijn voor onderwijs, jeugd en sport, een aantal acties ter preventie van geweld en misbruik op kinderen. Op deze manier trachten we een preventief aanbod uit te werken voor alle kinderen en jongeren. Met de minister van Onderwijs is ook afgesproken dat wij een educatief project voor leerkrachten zullen uitwerken. Met de minister van Sport deden wij hetzelfde voor de sportbegeleiders.

Er zijn vragen gesteld over de CAW's. Naar aanleiding van het dossier over seksueel misbruik in de kerk heb ik vorig jaar een subsidie toegekend aan twee CAW's voor de oprichting van een tijdelijk centraal aanspreekpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik. Slachtoffers kunnen er telefonisch en via e-mail terecht. Dit project loopt nu ten einde, en moet een steviger basis krijgen. Ik heb het daarover al enkele keren in de commissie gehad. Het is van zeer groot belang om snel en gepast te kunnen optreden in situaties van geweld in het algemeen en van misbruik in het bijzonder. Iedereen die in aanraking komt met een vermoeden van geweld, misbruik of kindermishandeling moet weten waar hij of zij terecht kan voor informatie, advies en gerichte doorverwijzing.

Momenteel zijn er verschillende meldpunten of aanspreekpunten werkzaam, elk gericht op een bepaalde vorm van geweld of criminaliteit. Zo is er het Vlaams Meldpunt Ouderenmishandeling, de aanspreekpunten over intrafamiliaal geweld in de CAW's, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK's) en de diensten voor slachtofferhulp. Vaak is het voor de burger in een bepaalde situatie moeilijk om zelf uit te maken bij welk meldpunt of aanspreekpunt hij met zijn problemen of vragen terecht kan. Er is ook vaak sprake van multiproblemsituaties waarbij de problemen verweven zijn en het best in hun geheel worden aangepakt. Daarom is beslist tot de oprichting van een enkel meldpunt 'geweld, misbruik en kindermishandeling', waar iedereen terecht kan voor informatie, advies en gerichte doorverwijzing.

De thematiek van geweld en misbruik is verwant aan thema's waarvoor de CAW's nu reeds een specifieke opdracht opnemen, zoals intrafamiliaal geweld, partnergeweld, ouderenmishandeling en slachtofferhulp. Ook de VK's doen dit met betrekking tot kindermishandeling. Samen zullen zij het meldpunt bemannen. De oproeper zal telefonisch, en indien gewenst anoniem, contact kunnen opnemen met dit meldpunt. De oproeper zal dan automatisch worden doorgeschakeld naar het meldteam uit zijn provincie of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Op termijn is ook contactname via mail en chat mogelijk. Voor de uitbouw van dit meldpunt en om de vervolghulp te garanderen, voorzie ik boven op de reguliere enveloppe van de CAW's en de VK's in 636.000 euro.

Mevrouw Patricia De Waele: Ik dank u voor het antwoord. De kritiek van professor Adriaenssens heb ik natuurlijk niet uit mijn duim gezogen. Die komt uit een artikel in De Morgen, een krant die ik toch een zeker prestige toedicht. Hij zegt dat er iets hapert aan de omzetting van de cijfers in beleid. Dat was trouwens een aanleiding om daarover een vraag om uitleg te stellen. Professor Adriaenssens kan ons helpen te zien hoe er beleidsmatig iets meer zou kunnen gebeuren dan plannen uitwerken en praten.

Minister, ik weet ook wel dat dit een zeer moeilijk probleem is en dat u het niet alleen kunt wegwerken. U vraagt zich af waarom ik naar minister Lieten verwijs. Ik doe dat omdat ik heb vastgesteld dat u samen met de ministers Muyters en Smet een samenwerkingsakkoord hebt ondertekend. Ik vind het merkwaardig dat minister Lieten, bevoegd voor armoede, niet bij dat akkoord is betrokken. U zegt zelf terecht dat er een duidelijk verband is tussen kindermishandeling en armoede. Ik zou het daarom logisch vinden dat zij erbij wordt betrokken.

U zegt ook dat u in subsidies voor twee CAW's hebt voorzien, opdat zij zich specifiek zouden kunnen richten op seksueel misbruik, en dat het project ten einde loopt. Ik veronderstel dat de resultaten hier zullen worden meegedeeld. Dat is belangrijk, want ik geloof in een aanpak op het terrein, dicht bij de mensen, en de CAW's kunnen dat. Maar

hebben ze in dat verband voldoende richtlijnen van de Vlaamse overheid ontvangen? En hebben ze daarvoor voldoende middelen?

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik dank u voor het antwoord. In antwoord op mijn vraag zei u dat het pilootproject vanaf januari 2012 zal worden uitgevoerd. Nochtans hebt u in maart, in antwoord op een vraag, gezegd dat het eerste pilootproject werd uitgevoerd. Als het klopt dat het toen al werd uitgevoerd, dan begrijp ik niet dat u nu zegt dat het nog moet worden opgestart. Is er ergens een kink in de kabel gekomen?

Mevrouw Ann Brusseel: Ik dank u voor het antwoord. Het verheugt me dat er wordt gewerkt aan een meervoudige aanpak, samen met de minister van Onderwijs. Mevrouw Dillen, voor de goede verstandhouding tussen ons wil ik u toch zeggen dat u mij zo-even verkeerd hebt begrepen ofwel uzelf liet overmannen door vriendschappelijke gevoelens. Ik heb helemaal niet gezegd dat het onderwijs met alle problemen wordt opgezaagd. Ik ken de onderwijssector erg goed en weet dat die erg bevraagd is. Daarom vraag ik dus dat de sector de ondersteuning en expertise krijgt die het mogelijk maakt om die taken aan te kunnen.

Het doet me plezier dat ook het Vlaams Belang deze problematiek ter harte neemt, want geweld is een probleem in onze samenleving. Het is misschien interessant voor het Vlaams Belang, want onder uw militanten zijn er toch een aantal fans van knokploegen. Vooraleer u mij een opmerking geeft, denk maar twee keer na.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Brusseel, u moet niet naar deze commissie komen om mij te schofferen. Ik zit hier al veel langer – dit jaar ben ik twintig jaar in het parlement – en veel collega's, ook uit uw partij, zijn er getuige van dat ik hier altijd pleidooien heb gehouden om de rechten van kinderen te beschermen. Ik heb altijd elke vorm van geweld afgewezen, collega Brusseel, of het nu gepleegd is door mensen die per toeval lid zijn van mijn partij, van uw partij of van welke ook. Ik heb dat altijd afgewezen en veroordeeld. Elke vorm van geweld!

U moet hier niet naar deze commissie komen om mij te schofferen of om mijn partij te schofferen. U hebt daartoe geen enkel recht en geen enkel element waarop u zich correct kunt baseren!

Minister Jo Vandeurzen: Ik kan bevestigen dat mevrouw Dillen die bezorgdheid in deze commissie altijd heeft geuit.

U had het over minister Lieten. In de regering is dat punt uiteraard aan de orde geweest. Het is een collectieve positie van de regering. Het verslag van de kinderrechtencommissaris ging over de signalen van geweld in drie leefdomeinen: gezin, vrije tijd en school. Dus was de vraag: wat doe je in die settings rond dat thema? Mevrouw Lieten is coördinerend minister voor armoedebestrijding en heeft een aantal relevante projecten. Dit was naar aanleiding van de studiedag die net over deze levensdomeinen ging waarvoor de drie ministers bevoegd zijn. Onderwijs was er uiteraard ook bij.

Het project van de twee CAW's was een project voor de mensen die rond de commissie voor seksueel misbruik in de kerk actief waren. Er waren heel wat mensen die op dat moment vragen hadden of met herinneringen uit het verleden zaten. Dat project zal aflopen op het moment dat het zal worden overgenomen door het algemeen meldpunt dat zal worden georganiseerd in samenwerking tussen CAW's en Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK) per provincie. In de provincie zullen er richtlijnen worden afgesproken, maar er zullen ook een aantal Vlaamse standaardprocedures worden afgesproken tussen de VK's en de CAW's. Gisteren heb ik met hen de eerste contouren van de aanpak onderzocht.

Mevrouw Van der Borgh, het protocol is geen tegenspraak. Het is een heel belangrijk voorbereidingstraject geweest om tot het protocol te komen, erover te onderhandelen en van iedereen de goedkeuring te krijgen. Dat is wat er in de voorbije periode gebeurd is. U moet het niet onderschatten: het gaat over beroepsgeheim, geen beroepsgeheim enzovoort. Die

onderhandelingen zijn gestart en men heeft ze kunnen finaliseren. Men kan nu op het terrein een aantal testcases doen om na te gaan of het werkt. Het is een heel belangrijk project en als het zou functioneren, is dat ook heel belangrijk. Het beantwoordt ook aan uw bezorgdheid van een snelle reactie enzovoort. Het kan in de setting van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen omdat de partners elkaar daar vinden. We zullen toch moeten leren hoe het werkt, alvorens het uit te rollen over heel Vlaanderen. Er zitten er een paar op Justitie, daar hebben wij vanuit Welzijn ook niet alles aan te zeggen. Het parket moet zijn ja geven, het parket-generaal en de hele hiërarchie. Het is complexer dan het op het eerste gezicht lijkt.

Het is juist dat het lang in voorbereiding is. Ik denk dat men nu zover is dat men zegt dat men voldoende afspraken onder elkaar heeft gemaakt om het casusoverleg te starten, wat in januari zal gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, het is vrij bemoedigend dat er toch wel heel wat aandacht naartoe kan gaan.

Het ondoorzichtige kluwen dat er misschien tot op vandaag was, kan in de nabije toekomst toch wat eenduidiger en eenvoudiger worden. Er kan vooral een gerichte doorverwijzing van de slachtoffers zijn.

Minister, het gaat hier specifiek over kindermishandeling omdat het geënt is op het dossier dat van het Kinderrechtencommissariaat naar boven is gekomen. De vraag van kindermishandeling moet een eerste stap zijn om alles wat rond intrafamiliaal geweld gebeurt, op dezelfde manier verder te enten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

**Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de kunstwerkenorm
- 28 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Voorzitter, minister, collega's, de kunstwerkenorm is u ongetwijfeld niet onbekend. Die norm is ingevoerd in 1986. We vieren dus het 25-jarig bestaan.

In dit parlement is er al een paar keer discussie over geweest. Ik heb een schriftelijke vraag gesteld om wat meer informatie te krijgen over welke kunstwerken er sinds 2009 gerealiseerd zijn ten gevolge van deze norm. Het is een interessant lijstje. Er zijn 71 kunstprojecten gerealiseerd, verspreid over de verschillende instellingen: 16 in verzorgingsvoorzieningen, 24 in ouderenvoorzieningen. Daar zijn de meeste projecten omdat er het grootste aantal VIPA-dossiers worden gerealiseerd. Als je oplijst per provincie, blijkt dat Vlaams-Brabant een achterstand heeft en slechts 4 kunstwerken heeft gerealiseerd. Antwerpen is koploper met 25 kunstprojecten. West-Vlaanderen heeft er 17, Oost-Vlaanderen 15, Limburg 7 en Vlaams-Brabant dus slechts 4. Brussel heeft er maar 2.

De bedragen zijn ook interessant. Ik kan jullie alleen maar aanraden om het lijstje eens te bekijken. Samengevat komt het erop neer dat er de laatste twee jaar vanuit Welzijn 2,42 miljoen euro is vrijgemaakt voor kunstwerken in de verschillende voorzieningen. Dat geeft een gemiddelde van 28.000 euro. Het goedkoopste kostte 250 euro, het duurste 230.000 euro.

Welzijn investeert dus overduidelijk in cultuur. En dat was ook een duidelijke doelstelling bij de invoering van de kunstwerkenorm in de jaren 80. Persoonlijk vind ik het een meerwaarde

als er in een gebouw kunst aanwezig is. De vraag die we ons echter moeten stellen is of de norm nog altijd correct is. Als antwoord op mijn schriftelijke vraag heb ik dus een oplijsting gekregen van de voorzieningen, de gemeenten, de kunstenaars, de aard van het werk en de titel. Vooral die laatste twee zijn interessant.

Ik weet dat men niet kan discussiëren over kunst. Wat voor de ene kunst is, is voor de andere geen kunst. Uit de lijst blijkt dat er zeer veel foto's worden gebruikt. De titel is bijvoorbeeld: 'Molentjes die draaien in de wind'. Ik ga zeker die lijst in mijn auto leggen en af en toe eens een voorziening bezoeken om te bekijken welke kunstwerken wij vanuit Welzijn gesponsord hebben. Ik hoor in de sector dat men vaak creatief op zoek is om toch te voldoen aan die norm, maar wel dusdanig dat men tegelijk ook iets realiseert dat men toch nodig heeft. Ik heb ooit een onthaalbalie gezien die zodanig werd bekleed dat ze kon voldoen aan de voorwaarden van de kunstwerkennorm.

U begrijpt uit mijn nuanceringen dat ik me vragen stel bij de kunstwerkennorm, zeker nu we niet alleen binnen Welzijn maar binnen de hele Vlaamse Regering zuinig moeten omspringen met onze middelen. Met 2 miljoen euro in twee jaar kunnen we toch wel een mooi project realiseren in eender welke sector binnen Welzijn.

Minister, wat is volgens u de meerwaarde van de huidige kunstwerkennorm? Ziet u andere manieren om deze meerwaarde te realiseren? Bent u van mening dat deze norm gefinancierd moet blijven met middelen van Welzijn? Bent u bereid om, gezien de beperkte middelen en de grote vraag naar investeringssubsidies, de kunstwerkennorm bij te sturen of zelfs af te schaffen, eventueel tijdelijk?

In 2010 is er een vraag gesteld aan de minister van Cultuur. Zij zei: "Zo vereist bijvoorbeeld de sector van de scholenbouw, de verzorgingsinstellingen en sportinfrastructuur een eigen specifieke aanpak en een beleid op maat inzake kunstintegratie in vergelijking met pakweg een administratief gebouw van de Vlaamse overheid. Deze aspecten wil ik meenemen in de evaluatie." Ze is dus bereid om dit Kunstendecreet te evalueren. Mijn vragen passen ook in deze evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, collega's, ik wil me aansluiten bij de vragen van de heer Dehaene. Het zijn open vragen, maar de manier waarop ze geformuleerd zijn, geeft al duidelijk een bepaalde richting aan. Ik kan die richting wel volgen.

Er moet nu een bepaald percentage van het investeringsbedrag aan kunstwerken worden besteed. Op veel plaatsen wordt dat creatief opgelost door te integreren in de bouw. Op zich is kunst wel belangrijk en moet het een plaats krijgen, zeker ook in die omgeving. Maar ik zou toch ook willen suggereren om dit eens te evalueren en na te gaan of men het vooropgestelde doel wel bereikt en of er niet op een andere en creatievere manier met die maatregel kan worden omgesprongen. De geplande middelen zouden ook naar energiezuinige maatregelen en duurzaam bouwen kunnen gaan. Ik denk dat die nood op dit ogenblik hoger ligt.

Ik denk niet dat de norm volledig moet verdwijnen, maar dat men er wel op een minder stringente manier mee moet kunnen omgaan. Het percentage moet verdwijnen, maar de nadruk op kunst in die omgeving moet wel blijven, zonder strikt, op basis van cijfers, te gaan afdwingen wat wel moet en wat niet kan.

Ik hoop dat het antwoord van de minister in de richting gaat van de open suggesties van de heer Dehaene, en dan kan ik dat volledig ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, ik ben zeer tevreden met deze vraag, zeker vanuit de meerderheid.

Op het risico af beschuldigd te worden een cultuurbaar te zijn, moet ik zeggen dat de kunstwerkenorm en het decreet van 1986 een positief initiatief was in tijden van hoogconjunctuur en van financiële overschotten. Ik kan ook houden van kunst. U hebt gelijk, mijnheer Dehaene: wat ik mooi vind, moet u niet mooi vinden. Men kan daar allemaal over discussiëren.

Investeren in kunst is belangrijk, maar op dit ogenblik zijn er zeer grote financiële tekorten. Binnenkort hebben we het over de begroting en we zullen weer de verschillende verlanglijstjes aanhoren. We worden geconfronteerd met wachtlijsten.

Minister, ik vraag me af hoe we vandaag tegenover mensen op een wachtlijst nog kunnen verantwoorden dat dergelijke budgetten worden geïnvesteerd in kunst. De heer Dehaene heeft, zoals mevrouw Jans het heeft gezegd, een vrij open vraag gesteld. Ik durf er dan ook voor te pleiten dat investeren in kunst voorlopig wordt opgeschort en dat die middelen worden geïnvesteerd in echte, dringende menselijke noden. Als we in Vlaanderen opnieuw grote overschotten hebben, de wachtlijsten opgelost zijn, de menselijke noden ingevuld zijn, kunt u opnieuw denken aan het investeren in kunst.

Mijnheer Dehaene, ik dank u voor het lanceren van een toch wel zeer interessant debat. Ik neem aan dat u deze vraag aan alle ministers hebt gesteld. Ik ga dat eens opzoeken. Minister, ik ben heel benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, ik heb goed naar de heer Dehaene geluisterd, vooral naar zijn suggestie over een tijdelijke opschorting. Ik ben heel benieuwd naar het antwoord met betrekking tot dat onderdeel, wetend dat we dicht bij huis binnenkort misschien een project gaan realiseren.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik zou me ook graag aansluiten bij de vraag, voornamelijk bij de bemerkingen zoals ze geformuleerd zijn door mevrouw Dillen.

Mijnheer Dehaene, ik ben blij dat we elkaar vinden, vooral in uw laatste passage. Ik vind ze heel pertinent en ik zal ze in de toekomst nog gebruiken. U zegt: "Gezien de toenemende vraag naar zorg op alle domeinen en de toenemende schaarste aan middelen, moeten we ons echter ook openlijk de vraag durven stellen of deze norm onder deze vorm nog steeds te verantwoorden is." U vindt in mij een perfecte partner om te zeggen dat we de schaarse middelen aan de juiste dingen en aan de juiste noden moeten besteden.

Als ik me niet vergis, is dit ook vervat in het reglement van het VIPA en is er een studie bezig rond het VIPA. Ik hoop dat dit element ook in de studie onderzocht wordt omdat het voor de voorziening toch verzwarend is en een kostenplaatje met zich meebrengt. Ik kijk ook met belangstelling uit naar het antwoord van de minister.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, zoals u weet, ligt de basis van de kunstwerkenorm in het decreet houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren. Dit decreet dateert reeds van 1986, en werd laatst gewijzigd medio 1998.

Daarbij is bepaald dat iedere publieke rechtspersoon die geheel of gedeeltelijk ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, evenals iedere private rechtspersoon die met ten minste 30 procent subsidie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap een gebouw opricht of verbouwt, en de bouwkost bedraagt minstens afgerond 124.000 euro – 5 miljoen Belgische frank –, alsmede iedere private of publieke rechtspersoon waarmee de Vlaamse Gemeenschap een huurkoopcontract, leasingcontract of huurcontract voor 25 jaar of langer afsluit, een bepaald percentage van de bouwkosten moet besteden aan in het gebouw geïntegreerde kunstwerken.

Op deze manier wou het toenmalige parlement – want het was een voorstel van decreet – een ondersteuning bieden aan de levende kunstenaars. De argumentatie was: “Wie vandaag in de Vlaamse steden en gemeenten rondwandelt, wordt getroffen door het elementair gebrek aan goede smaak dat zoveel recent geconstrueerde gebouwen kenmerkt. Dit geldt in hoge mate voor talrijke gebouwen opgericht voor rekening van openbare besturen. Velen vragen zich terecht af waarom de overheid zoveel geld investeert in de opleiding, de vorming en de aanmoediging van architecten, kunstenaars en beoefenaars en het ondertussen vertikt van hun talent en vindingrijkheid gebruik te maken wanneer daartoe de mogelijkheid bestaat, dit telkens een openbaar gebouw wordt opgetrokken, uitgebreid of aangepast.”

Het is goed dat er over kunst gepraat wordt. Het is goed dat de bezoekers en patiënten even stilstaan bij kunst. Uiteraard kan men nooit vermijden dat er voor- en tegenstanders zullen zijn. Dit is ook eigen aan kunst. Enige verbetering kan mijn inziens door op een meer gerichte en deskundige wijze te komen tot een kwaliteitsvolle keuze van de te integreren kunstwerken. Initiatiefnemers laten zich het best bijstaan door deskundigen in dit domein, bijvoorbeeld de Kunstcel bij de Vlaamse Bouwmeester. Waar men patiënten en personeel bij het ontwerp en het tot stand komen van de geïntegreerde kunst betreft, krijgt dit een belangrijke meerwaarde.

Ik wil toch even verduidelijken dat de kostprijs van de geïntegreerde kunstwerken door het VIPA wordt gesubsidieerd binnen de vastgestelde grenzen of maxima weergegeven in de VIPA-sectorbesluiten. Dit komt erop neer dat er zowel voor volledige nieuwbouw van voorzieningen als voor uitbreiding van bestaande voorzieningen geen supplementaire subsidiëring van kunstwerken gebeurt. Immers, voor deze vormen van infrastructurele ingrepen zijn de verleende subsidiebedragen per vierkante meter forfaitaire bedragen.

Dus enkel en alleen in het geval van verbouwingswerken die binnen het maximumplafond van 75 procent van nieuwbouw vallen, is het mogelijk dat het te integreren kunstwerk alsnog op basis van 60 procent van de kostprijs ervan wordt gesubsidieerd. Het gaat dus niet om de subsidiëring – van 60 procent – van een totale kost van 2.041.948,65 euro, maar om veel minder, aangezien het grootste deel van de projecten nieuwbouw en uitbreiding betreft.

Ik sta open om eventuele alternatieven of voorstellen tot verbetering te onderzoeken en zo nodig de huidige procedure bij te schaven. De zaak onthoudt niet het mogelijk, want dat vereist een decreetswijziging. Er is ter zake momenteel in niets voorzien, en er staat daarover niets in het regeerakkoord, maar het staat de parlementsleden uiteraard vrij om zelf een initiatief tot bijsturing van voormeld decreet te nemen.

De heer Tom Dehaene: Ik dank u voor het antwoord. Het eerste deel ging over de regelgeving, en die kennen wij. Het is nuttig die nogmaals onder de aandacht te brengen. Ik begrijp dat alles binnen de grenzen van de VIPA-budgetten gebeurt. Dat neemt niet weg dat een gedeelte van de VIPA-middelen wordt gebruikt voor kunst, en daar gaat de discussie over. Die middelen zou men bijvoorbeeld ook kunnen gebruiken voor energiezuinige investeringen. Ik onthoud vooral uw laatste opmerking: dat wij vrij zijn om zelf initiatieven te nemen. Ik zal mij daarover beraden. Ik zal even nadenken en de andere ministers daarover ondervragen. Op dat moment kunnen wij dan werk maken van een grondige evaluatie van de norm.

Minister Jo Vandeuren: Ik ga uiteraard akkoord dat dit element in de evaluatie van het VIPA moet worden bekeken. Ik neem aan dat dit gebeurt. Overigens is het zo dat dit decreet niet enkel op de welzijnssector betrekking heeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Tom Dehaene, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vleescampagne van VLAM en de noodzaak aan publiekscampagnes voor een meer plantaardig en vezelrijk dieet - 59 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, collega's, de jongste dagen kunnen wij niet meer naast de vleescampagne van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) kijken. Vlaanderen wordt overspoeld met slogans en spotjes als "Vlees van hier, met plezier. Veilig voedsaam, verantwoord."

Die spotjes worden verkocht als boodschappen van algemeen nut door VLAM. Ik wil het hier niet hebben over de claims van VLAM dat vlees van hier milieuvriendelijker zou zijn. Dat zou misschien het geval zijn indien het vlees van hier ook zou worden gevoederd met voeder van hier, maar zoals u weet, worden onze varkens en kippen gevoederd met soja afkomstig uit landen ver weg van hier. Die soja komt van plantages waar vroeger nog regenwoud stond. Dat zorgt ginder voor verschraling en voor overbemesting hier, want die nutriëntenkringloop wordt niet gesloten. Maar dat is een onderwerp voor een andere commissie – die waar ik zelf voorzitter van ben.

Hier wil ik het hebben over de claim dat vlees voedsaam en gezond is. Dat is het geval indien vlees met mate wordt geconsumeerd. De Vlaming doet dat doorgaans niet. De Vlaming eet te veel vlees en te veel vet. Hij consumeert te weinig vezels, fruit en groenten. De Vlaamse gezondheidsdoelstellingen bepalen onder meer dat tegen 2015 de dagelijkse hoeveelheid consumptie van vlees en vis moet worden beperkt tot 100 gram per persoon. Vandaag is het dagelijkse gemiddelde 160 gram. Een te hoge consumptie van vlees en bewerkte vleesproducten vergroot het risico op een aantal welvaartsziekten enorm. In de eerste plaats gaat het over hart- en vaatziekten, in het Westen de belangrijkste doodsoorzaak, en dat is zeker voor de mannen zo. In 2007 was in Vlaanderen 31 procent van de overlijdens van mannen te wijten aan een cardiovasculaire aandoening, en te veel vlees consumeren is een factor. Overgewicht is een ander gevolg. In de VS heeft men het over een obesitasepidemie. Bij ons is het nog niet zo erg, maar volgens de gezondheidsenquête van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid lijdt ongeveer de helft van de volwassen Vlamingen aan overgewicht.

Er is ook de bijdrage van vlees en vetrijk dieet aan ziektes zoals diabetes type 2, ten gevolge van de consumptie van vooral bewerkte vleesproducten, en aan bepaalde vormen van kankers. Er hangen dus veel meer gezondheidsproblemen samen met een overmatig gebruik van vlees dan met een ondermatig gebruik van vlees. Uiteraard is het zo dat vlees een aantal essentiële bestanddelen bevat, zoals vitamine B12. Vegetariërs kunnen er een tekort aan hebben, maar er zijn alternatieven voor de vleesconsumptie.

Het is dus de vraag of de campagne van VLAM, die ongetwijfeld met goede bedoelingen is opgezet, geen contraproductieve gevolgen heeft en de overmatige vleesconsumptie vergoelikt of zelfs aanmoedigt tot nog meer vleesgebruik. De afgelopen dagen is er veel heisa geweest over de vettaks die Denemarken zal invoeren. Er is veel over te zeggen en ik hoor ook veel argumenten pro en contra, ook in mijn eigen partij. Maar iedereen is het erover eens dat er een overconsumptie van vlees is en dat wij in de eerste plaats zouden moeten inzetten op sensibilisering, op het ontraden van een overmatige consumptie van vlees en vetten. Iedereen is het daarover eens, over alle partijgrenzen heen. Vandaag hoorde ik de heer Morrens van Federatie Voedingsindustrie (Fevia) pleiten voor meer sensibilisering opdat mensen meer plantaardig en minder vlees en vetten zou eten. Die boodschap heb ik nog niet als een boodschap van algemeen nut op de radio horen verkondigen.

Minister, acht u het niet aangewezen om de beeldvorming die de vleescampagne van VLAM op de radio creëert – dat veel vleesverbruik noodzakelijk is voor de gezondheid – te

corrigeren of alleszins te nuanceren? Hoe schat u de impact in van de lopende vleescampagne van VLAM op de vleesconsumptie in Vlaanderen? Welke stappen hebt u reeds gezet om werk te maken van een ruime publiekscampagne ter bevordering van een meer plantaardig en vezelrijk dieet?

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, collega's, ik kan akkoord gaan met veel van wat is gezegd. Wij moeten er wel voor opletten dat wij de landbouwsector, die het toch al zo moeilijk heeft, niet een verkeerd signaal geven en aanvallen. Uiteraard zijn voeding en gezondheid erg belangrijk. Uw vraag zit wat tussen de actualiteit verweven, wanneer u het over de vettaks hebt. Uiteraard is het interessant dat de vraag van u komt, want het blijkt dat vooral in sp.a verschillende meningen hierover leven. Die meningsverschillen doen zich misschien ook elders voor, maar zij kwamen toch wel in het nieuws. Open Vld, en ik in ieder geval, zijn geen voorstander van de vettaks. Wij willen vooral preventief te werk gaan, met een goed voedingsadvies, met de nadruk op gezondheid. En dan mogen wij natuurlijk het element sport niet vergeten. Ik denk dat dit veel beter is dan een taks. Deze kwestie sluit aan bij het eigenlijke onderwerp van de vraag.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij graag aan, want wij moeten werken aan ons voedingspatroon. Wij moeten durven te kijken naar het aanbod van vlees, maar ook naar andere producten die de voedingsindustrie aanbiedt. Bewerkte voedingsmiddelen zoals chips en kant-en-klare maaltijden zijn niet altijd erg gezond. De vettaks is niet de oplossing. Mijn partij is daarvan overtuigd. Met dergelijke taks worden vooral de armen gestraft, want vooral zij eten ongezond. Dat soort voedsel is nu eenmaal goedkoper. Hoe kunnen wij de consumptie van ongezond voedsel ontmoedigen? Ik denk dat wij vooral de industrie moeten benaderen. Al die additieven moeten worden uitgesloten, of toch minder frequent gebruikt. Hoe wilt u dat probleem aanpakken?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, in de campagne 'Vlees van hier? Met plezier!' wordt informatie verstrekt over de kwaliteitsregels en controles die boven op de algemene wetgeving inzake voedselveiligheid worden verricht. VLAM lanceerde deze campagne om de Vlaming die kiest voor vlees aan te sporen de voorkeur te geven aan veilig en verantwoord vlees van bij ons. VLAM beoogt dus niet in eerste instantie hogere vleesconsumptie, maar wel een consumptie van kwalitatief goed vlees van bij ons.

Deze filosofie is niet strijdig met de principes van het Vlaamse voorlichtingsmodel voor gezonde voeding en beweging, de zogenaamde actieve voedingsdriehoek. Er wordt niet gesteld dat vlees noodzakelijk is voor de gezondheid. Er wordt gesteld dat vlees in de juiste hoeveelheden en de juiste context past in een gezonde voeding. Uiteraard erken ik dat een win-winsituatie kan worden gecreëerd indien in deze boodschappen ook nadrukkelijker enkele principes van de actieve voedingsdriehoek zouden worden gecommuniceerd. In het bijzonder denk ik dan aan de aanbeveling voor de dagelijkse consumptie van vlees, vis, eieren en vervangproducten. Ik zal dit aan de Vlaamse werkgroep voeding en beweging voor een advies voorleggen. In deze werkgroep heeft ook VLAM een vertegenwoordiger.

De doelstellingen van de campagne 'Vlees van hier? Met plezier!' zijn drieledig: de plaats van vlees in een evenwichtige en gevarieerde voeding aangeven; wijzen op de mogelijkheden voor een duurzamere consumptie van vlees; informeren over de verduurzaming van de veehouderij. Ik ga ervan uit dat de campagne zal leiden tot een evenwichtiger en gevarieerdere voedingsgewoonte, volgens de principes van de actieve voedingsdriehoek. Te verwachten valt dat de consument die kiest voor vlees dankzij deze campagne eerder zal kiezen voor vlees van eigen bodem.

Begin dit jaar werd een overheidsopdracht gegund voor de uitwerking van een communicatieplan, in het kader van de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstelling en het Actieplan Voeding en Beweging. Deze opdracht zet specifiek in op strategie 6 van het actieplan: “gezond bewegen en evenwichtiger eten bevorderen via informatie en communicatie”. Als resultaat van deze overheidsopdracht verwacht ik een strategisch communicatieplan dat samenhang en coördinatie creëert tussen de initiatieven, een verhoging van de betrokkenheid en sociale steun bij de doelgroepen en het aanreiken van communicatiestrategieën die inzetten op het wegwerken van drempels die gezonde voeding en voldoende beweging in de weg staan. Het is een zeer ambitieuze opdracht waarvan de verschillende voorgestelde strategieën moeten worden afgewogen, op basis van de haalbaarheid en de kostenefficiëntie in de specifieke regio die Vlaanderen is.

Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid zal het resultaat van deze overheidsopdracht in een advies verwerken. Het valt dus nog af te wachten of een massale mediacampagne de meest wenselijke aanpak is om een divers publiek aan te zetten tot gezonde voeding. Want dergelijke campagne kan misschien wel ongewenst gedrag zoals eetstoornissen in de hand werken.

De vragen van mevrouw Stevens behoren niet tot mijn bevoegdheid: de etikettering en de samenstelling van producten is op dit moment een federale bevoegdheid.

De heer Bart Martens: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik ga er ook niet van uit dat VLAM de Vlaming wou aanzetten tot een hogere vleesconsumptie, maar in de eerste plaats de Vlamingen die vlees consumeren ertoe aan te zetten vlees van eigen bodem te consumeren. Ik ga er toch van uit dat het in een zekere mate vergoelijken van vleesconsumptie een onbedoeld bijeffect van dergelijke campagne kan zijn. Wij kunnen nu eenmaal niet om de vaststelling heen dat de Vlaming te veel vlees consumeert: gemiddeld 160 gram per Vlaming per dag, terwijl het slechts 100 gram zou mogen zijn.

U hebt bijkomend advies gevraagd. Het valt op dat de plaats van vlees in onze actieve voedingsdriehoek in de huidige campagne helemaal niet aan bod komt. De beelden van de VLAM-campagne, met dat mooi stukje vlees tussen de viskop en de groentestaart op het bord, is niet het beeld dat met de voedingsdriehoek overeenkomt. Vlees maakt immers slechts een klein stukje van de top van de voedingspiramide uit. De verhoudingen van de elementen in de voedingsdriehoek worden in de beeldvorming van de campagne alleszins niet gerespecteerd.

Ik ben blij dat u die overheidsopdracht zult toekennen. Ik hoop dat dit kan leiden tot een brede publiekscampagne. Ik hoop dat dit leidt tot een brede publiekscampagne die ook wijst op de mogelijke nadelige invloed op wat ik eetstoornissen noem. Ik denk dat een goed design van dergelijke campagne kan vermijden dat die campagne zou kunnen leiden tot het stimuleren van anorexia. Integendeel, ik denk dat een goed uitgekende campagne eetstoornissen kan bestrijden. Ik zou graag zien dat de Vlaamse overheid dergelijke campagne met evenveel kracht zou ondersteunen als de campagne waarmee VLAM het vlees in de markt plaatst.

Nog een laatste opmerking, als reactie op de opmerking van de heer Hendrickx over de moeilijke situatie van de sector. Minder vlees eten en meer plantaardig voedsel eten is ook in het belang van onze boeren. Herinner u de komkommercrisis, die vlak voor de komkommerperiode is losgebarsten. Die heeft de rentabiliteit van onze volle groenteteelt erg aangetast. De groenteproducenten zaten toen met de handen in het haar en hadden belang bij een toenemende consumptie van groenten. De fruittelers hebben te kampen gehad met de gigantische stormschade die enkele maanden geleden over Vlaanderen is neergedaald. Het is niet zo dat een meer vezelrijk en meer plantaardig dieet in het nadeel van onze boeren is. Het zijn misschien andere boeren die daar gebruik van gaan maken, maar die boeren hebben dat ook nodig. Ook zij kunnen steun in de rug gebruiken bij het promoten van een meer plantaardig en vezelrijk dieet.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Ik wil me even aansluiten bij dat laatste. Toen ik even verwees naar de verdediging van de sector, bedoelde ik ook wat de minister in zijn antwoord zei. De sector is er en het is een belangrijke sector. Hij wil meer kwaliteit aanprijzen van eigen bodem. In die filosofie wou ik de sector toch wel verdedigen. Voor de rest kan ik me ook aansluiten bij de laatste spreker.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan meer seksuele voorlichting en een verhoogde aandacht aan preventie - 63 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, naar aanleiding van een grootschalige bevraging van het farmabedrijf Bayer, niet alleen in Vlaanderen en in ons land maar wereldwijd, is gebleken dat onveilig vrijen in opmars is.

28 procent van de jongeren gebruikt geen anticonceptie, wegens diverse redenen. Uit de studie blijken geen heel exacte cijfers voor Vlaanderen. Naar aanleiding van de resultaten van de studie heeft Sensoa toch wel verklaard dat ze niet verbaasd is over deze resultaten. Sensoa zegt dat het gebruik van voorbehoedsmiddelen altijd een beetje schommelt doorheen de jaren.

Zo ervaart Sensoa dat jongeren geen anticonceptiva gebruiken omdat ze er niet over durven te praten met hun huisarts of omdat seksualiteit binnen vele gezinnen nog een taboe is. Veel ouders weten niet op welke wijze hun kinderen seksueel voor te lichten en ook in de scholen is het vaak niet anders. Ondanks het feit dat seksuele voorlichting behoort tot de vakoverschrijdende eindtermen, zijn er behoorlijk wat scholen waar er veel te weinig aandacht gaat naar deze seksuele voorlichting, aldus Sensoa. Studenten missen daarom het belevingsaspect van de voorlichting.

Minister, experts vinden dat seksuele voorlichting en preventie beter kunnen om diverse redenen. Denken we bijvoorbeeld aan het voorkomen van tienerzwangerschappen, wat gisteren nog in de actualiteit was. Ook is er grote nood aan het stimuleren en informeren van ouders over de nood hieraan aandacht te besteden en er met de kinderen over te durven praten. U hebt hier als minister van Welzijn een verantwoordelijkheid. Wat is uw reactie op de resultaten van dit onderzoek? Werd Vlaanderen hierbij betrokken en op welke wijze? Welke initiatieven hebt u genomen om verhoogde aandacht te besteden aan deze problematiek?

Ik heb al verwezen naar het feit dat het belangrijk is dat hier ook in het onderwijs aandacht aan wordt besteed. Hebt u overleg gehad met uw collega van Onderwijs om hem te overtuigen dat in alle scholen de eindtermen ter zake worden bereikt en niet slechts in een gedeelte van de scholen?

Mijn derde vraag staat los van het onderzoek waarnaar ik verwezen heb. Enige tijd geleden hebben we via de media vernomen dat Sensoa stopt met de Veilig Vrijenlijn, de vroegere Aidstelefoon. De mensen die hiervan gebruik maakten, moeten nu elders advies inwinnen. Een voor mij heel belangrijk aspect verdwijnt hiermee. Als mensen een beroep deden op de Veilig Vrijenlijn, was er nog sprake van een persoonlijk gesprek op maat, maar dat verdwijnt nu. Wat zijn de redenen voor de stopzetting? Welke alternatieven worden er aangereikt voor de Veilig Vrijenlijn?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Dillen heeft over dit thema al een paar keer vragen gesteld en dat is goed.

Ik ken dit onderzoek niet. Ik durf er mij ook niet over uit te spreken of dit nu een goed of een minder goed onderzoek is, maar dat is ook niet het punt wat mij betreft. Vanuit mijn contacten met een aantal middenveldorganisaties leer ik wel dat het bergaf gaat met het gebruik van voorbehoedsmiddelen, zowel bij heterostellen als bij homostellen.

Ik heb geen bijkomende vragen, maar ik vond het belangrijk om mijn steun met betrekking tot deze vragen uit te spreken.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik zou eerst en vooral toch duidelijk willen stellen dat Vlaanderen helemaal niet betrokken was bij het onderzoek waarover u het hebt. De bevraging waar u naar verwijst, werd uitgevoerd in de opdracht van Bayer. In totaal werden 6000 respondenten bevestigd, verspreid over 5 continenten en 30 landen waaronder Egypte, Oeganda, Polen, Rusland, China, India, Venezuela enzovoort.

Gezien de grote verscheidenheid van de betrokken landen hoeft het geen verbazing te wekken dat 28 procent van de jongeren geen anticonceptie gebruikt, omdat in veel van die landen hun de toegang tot anticonceptie ontzegd wordt, en zij er evenmin over geïnformeerd worden. Deze resultaten kunnen bijgevolg niet zomaar geëxtrapoleerd worden naar Vlaanderen, en dat is ook wat Sensoa in de pers heeft gezegd.

Voor Vlaanderen beschikken we momenteel niet over recente, betrouwbare cijfers over anticonceptiegebruik bij jongeren. Uit het onderzoek van het Intermutualistisch Agentschap, op basis van gegevens van het RIZIV, naar het gebruik van anticonceptie bij jongeren onder de 21 jaar – die genieten van een gedeeltelijke terugbetaling ervan – blijkt wel dat het aantal jongeren dat gebruikmaakt van anticonceptie, elk jaar stijgt – wat alvast in tegenspraak lijkt met de resultaten van het Bayer-onderzoek – maar ook daar kunnen verder niet echt sluitende conclusies aan worden verbonden. Het grootschalige Sexpert-onderzoek dat momenteel loopt, zou hierover binnenkort meer betrouwbare gegevens moeten kunnen verstrekken.

Vanzelfsprekend is voorlichting belangrijk, en wordt iedereen die betrokken is bij de opvoeding van jongeren, in de eerste plaats ouders, maar ook leerkrachten en begeleiders van jongeren, daarin maar beter ondersteund. Jongeren zelf kunnen bij Sensoa vooral terecht voor informatie. Voor jongeren van 12 tot 15 jaar is er de brochure 'Tag. Alles over puberteit', met aparte secties voor jongens en voor meisjes. Voor jongeren vanaf 15 jaar is er het 'Boekske vol goesting' waarvan er intussen meer dan 400.000 exemplaren zijn verspreid, maar vooral ook de website www.allesoverseks.be, sinds begin 2011 ook consulteerbaar via smartphone. Allesoverseks.be biedt jongeren ook de kans om persoonlijke vragen te stellen via e-mail, een mogelijkheid waar maandelijks meer dan 100 jongeren gebruik van maken. Maandelijks telt de site momenteel meer dan 90.000 unieke bezoekers.

Voor leerkrachten heeft Sensoa tal van methodieken en materialen ontwikkeld. Recent, in de lente van 2011, werd nog het 'Handboek Relationale en Seksuele Vorming', voor leerkrachten van het secundair onderwijs, officieel voorgesteld in de lokalen van het departement Onderwijs. Dit boek bevat de basisinformatie voor de inhoud van de lessen seksuele voorlichting voor de eerste, tweede en derde graad. Negen kernthema's worden besproken: seks en maatschappij, puberteit, relaties, seks en lichaam, geboorteregeling, gender, seksuele oriëntatie, soa's (seksueel overdraagbare aandoening) en hiv (human immunodeficiency virus), en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Verder biedt het boek een uitgebreide didactische leidraad om deze inhoud toe te passen in de praktijk. Met vele tips uit het werkveld, lesschema's en een stappenplan kunnen leerkrachten meteen aan de slag gaan.

Voor ouders heeft Sensoa, samen met de Gezinsbond, een brochure gemaakt over hoe te praten met kinderen over seksualiteit. In 2010 heeft Sensoa, in samenwerking met Child Focus, de brochure 'Eerste Hulp bij Internet' gemaakt. Ouders krijgen praktische informatie en tips om hun kind te begeleiden op het internet en zelf wegwijs te worden in de online wereld. Er werd ook een minicursus Facebook voor ouders aan gekoppeld.

Ten slotte lanceerde Sensoa begin september een nieuwe online brochure 'Over de grens. Seksueel opvoeden met het Vlaggensysteem', die ouders helpt om hun kinderen duidelijk te maken welk seksueel gedrag wel en niet oké is.

De nieuwe website voor volwassenen, www.seksualiteit.be, die eind oktober online zal gaan, zal niet alleen informatie bevatten over de thema's van de Veilig Vrijenlijn, over soa's, hiv en anticonceptie, maar zal ook een aanbod bevatten voor ouders, om hen te ondersteunen in de relationele en seksuele vorming van hun kinderen.

We moeten de inspanningen die de scholen de afgelopen jaren gedaan hebben om dit thema op te nemen, niet onderschatten. Daarmee zouden we hun onrecht doen. Tegelijk is het waar dat er nog genoeg ruimte is voor verbetering. Ik heb het voornemen om met mijn collega van Onderwijs samen te zitten om op papier te zetten hoe we in het onderwijs willen samenwerken aan een degelijk gezondheidsbeleid, over de verschillende thema's heen. Seksuele gezondheid is daar zeker belangrijk.

Maar ondertussen gebeurt er dus ook al heel wat. Ik wil nog eens verwijzen naar het Handboek Relationele en Seksuele Vorming, waarin een lijst is opgenomen van de vakoverschrijdende eindtermen, met telkens een aantal suggesties om dit concreet aan te pakken in de lessen op school. Er is ook het samenwerkingsakkoord van Sensoa met GO!, het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, waarbij Sensoa is aangeduid als hun partnerorganisatie voor het opnemen van de thema's rond seksuele gezondheid.

Zoals al eerder toegelicht in de pers, is de beslissing om te stoppen met de Veilig Vrijenlijn, de vroegere Aidstelefoon, ingegeven door enerzijds de vaststelling dat het aantal bellers onder de kritische drempel van 3000 oproepen per jaar was gedaald, en anderzijds de strategische beslissing om in de toekomst resoluut te kiezen voor het digitaal aanbieden van informatie, om zo een veel ruimer publiek van volwassenen te bereiken. De ervaring met de site voor jongeren, allesoverseks.be, leert alvast dat het bereik van de doelgroep exponentieel toeneemt, getuige het feit dat de site maandelijks gemiddeld 90.000 bezoekers telt, met pieken van meer dan 100.000. De informatie die vroeger via de telefoon van de Veilig Vrijenlijn gegeven werd, zal in de toekomst beschikbaar zijn op de nieuwe site voor volwassenen, www.seksualiteit.be, die vanaf eind oktober online zal gaan. Enkele dagen later, op 1 november, stopt de Veilig Vrijenlijn definitief. Personen die, na het lezen van de informatie op de nieuwe website, nog bijkomend advies willen, zullen daarbij doorverwezen worden naar onder meer huisartsen of andere gespecialiseerde diensten. Homomannen met vragen over soa's of hiv, zullen ook nog terecht kunnen bij de Holebifoon. De vrijwilligers van de Holebifoon volgden de afgelopen maanden hiervoor bijscholing bij Sensoa, en het is de bedoeling om hun ook in de toekomst de nieuwe informatie te verstrekken.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was duidelijk dat het onderzoek inderdaad wereldwijd is gevoerd. U hebt een aantal landen opgesomd om duidelijk te maken dat men de resultaten niet zomaar naar Vlaanderen kan extrapoleren. U hebt daar gelijk in, maar deze vraag was vooral geïnspireerd door de reactie van Sensoa in de media met twee opmerkelijke uitspraken: dat de resultaten van het onderzoek hun absoluut niet verbaasde en dat seksuele voorlichting in een aantal scholen nog te wensen overlaat. Ik ben heel blij dat u binnenkort met uw collega van Onderwijs rond de tafel gaat zitten. Volledig terecht zegt u dat het veel ruimer moet worden opengetrokken.

Ik heb nog een bijkomende vraag. U hebt verwezen naar het Sexpert-onderzoek voor resultaten voor Vlaanderen. Het zou binnenkort worden afgerond. Hebt u enig idee wanneer dat zal zijn? Zult u ons daarvan dan ook op de hoogte brengen?

Minister Jo Vandeurzen: Dit is een bundeling van onderzoeken, waar wij de eerste resultaten in het najaar van 2012 verwachten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■